პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

1977
ხუთშაბათი
6
ოქტომბერი
№ 234
(16974)
ფასი
2 კაპ.
1977

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ— ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

საოქტომბრო ნობათები

150 ათასი ტონა მარცვალი — საშფოგლოს!

საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის მშრომელებმა, რომლებიც ჩაბმული არიან შეჯიბრებაში დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავის ღირსეული შეხვედრისათვის, წარმატებით შეასრულეს სახელმწიფოსათვის მარცვლეულის მიყიდვის სოციალისტური ვალდებულებანი.

დამამზადებელ პუნქტებს ჩაბარდა 150 ათასი ტონა მარცვლეული, რაც მნიშვნელოვნად აღემატება შესყიდვის დაწესებულ მოცულობას. კოლმეურნეობანი და საბჭოთა მეურნეობანი უზრუნველყოფილია სამარცვლე კულტურების თესლით. სიმინდის ჩაბარების გეგმა შესრულდა. სახელმწიფოსადმი პურეულის მიყიდვა გრძელდება.

ამჟამად კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მინდვრებში დაძაბული ბრძოლაა გაჩაღებული, რათა რაც შეიძლება მალე აიღონ სიმინდის, ყურძნის, ბოსტნეულისა და კარტოფილის მოსავალი, მთლიანად უზრუნველყონ საკვებით და წარმატებით გამოაზამთრონ პირუტყვი, გაანაღდონ საიუბილეო წელს სახელმწიფოსათვის მიწათმოქმედებისა და მეცხოველეობის ყველა პროდუქტის მიყიდვის გეგმები და ვალდებულებანი.

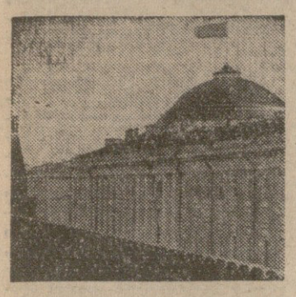

კონსტიტუციის შემოქმედი ხალხია

4 ოქტომბერს, ღიან 15 საათზე დაიწყო სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს კავშირის საბჭოსა და ეროვნებათა საბჭოს ცალ-ცალკე სხდომები.

აღფრთოვანება, პატრიოტული სიამაყე საბჭოეთის მსოფლიო-ისტორიული მონაპოვრებისათვის, რაც კონცენტრირებულად აისახა სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტში — საბჭოთა ადამიანების მოქალაქეობრივი უფლებებისა და თავისუფლებების ამ ნამდვილ მანიფესტში, პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის პოლიტიკის მხურვალე მოწონება, — აი ის გრძნობები, რომლებიც დეპუტატთა შორის გამოიწვია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის, საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარის ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენებამ.

მოხსენების განხილვა ცხადყოფს საბჭოთა ადამიანების ფიქრებისა და მისწრაფებების ერთიანობას, რომელთა კოლექტიური გონება და კოლექტიური ნება ესოლენ სრულად განსახიერდა სსრ კავშირის ახალი ძირითადი კანონის პროექტში, მათ მონოლიურ შეკავშირებას კომუნისტთა ლენინური პარტიის გარშემო. კამათის მონაწილენი გამოთქვამენ რწმენას, რომ ახალი კონსტიტუციის მიღება ისტორიული ნიშანსვეტი გახდება ჩვენს ცხოვრებაში, დაადასტურებს მისცემს ახალ ეტაპს კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობაში.

მაღალ შეფასებას აძლევენ რა ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენებას. რომელიც განმსჭვალულია დიდი ზრუნვით საბჭოთა ხალხის კეთილდღეობისათვის, სოციალისტური დემოკრატიის სრულყოფისა და განმტკიცებისათვის, დეპუტატები ხაზს უსვამენ ლეონიდ ილიას ძე ბრეჟნევის დიდ პირად წვლილს სსრ კავშირის ახალი ძირითადი კანონის პროექტის შემუშავებაში. ისინი აცხადებენ, რომ საბჭოთა მუშათა კლასს, კოლმეურნე გლეხობას, სახალხო ინტელიგენციას მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი თავდადებული შრომით განამტკიცონ სოციალისტური საშობლოს ძალერება, წარმატებით განახორციელონ სკკპ XXV ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებანი, დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავს შეხვდნენ ახალი წარმატებებით კომუნისტური აღმშენებლობის ყველა უბანზე.

კავშირის საბჭოში

კავშირის საბჭოს სხდომა მიმდინარეობდა კრემლის დიდ სასახლეში.

დეპუტატები ხანგრძლივი ტაშით შეხვდნენ ამხანაგებს ლ. ი. ბრეჟნევს, ი. ვ. ანდროპოვს, ვ. ვ. გრიშინს, ა. ა. გრომიკოს, ა. პ. კირილენკოს, თ. დ. კულაკოვს, დ. ა. კუნაევს, კ. ტ. მაზუროვს, გ. ვ. რომანოვს, მ. ა. სუსლოვს, ვ. ვ. შჩერბიცკის, გ. ა. ალიევს, ბ. ნ. დემიჩევს, მ. ს. სოლომენცევს, კ. უ. ჩერნენკოს, ი. ვ. კაპიტონოვს, ვ. ი. დოლგიხს, ი. პ. რიაბოვს.

სხდომას თავმჯდომარეობდა კავშირის საბჭოს თავმჯდომარე დეპუტატი ა. პ. შიტიკოვი.

შეკრებილებმა პატივი სცეს სესიებს შუა პერიოდში გარდაცვლილ დეპუტატთა ხსოვნას.

კავშირის საბჭომ მოისმინა სამანდატო კომისიის თავმჯდომარის დეპუტატ ხ. შ. ბეკაურგანოვის მოხსენება გამოკლებულ დეპუტატთა ნაცვლად არჩეული დეპუტატების რწმუნებულებათა სამანდატო კომისიის მიერ შემოწმების შესახებ. კავშირის საბჭომ დაადგინა ცნონ ახლად არჩეული დეპუტატების რწმუნებულებანი.

დეპუტატებმა დაიწყეს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) საკითხის განხილვა.

კამათი გახსნა უკრაინის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა ვ. ვ. შჩერბიცკიმ. ამ ისტორიული სესიის ყველა მონაწილეს, თქვა მან, წილად ხვდა პასუხსაგები და საპატიო მისია — დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავის წინ მიიღოს საბჭოთა სახელმწიფოს ახალი კონსტიტუცია. ჩვენ უდიდესი ყურადღებით და სიხარულით ვისმენდით ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენებას. საზოგადოებრივი განვითარების რთული პროცესების უაღრესად საფუძვლიანი და ღრმა ანალიზი, უფლებამოსილი თეორიული განზოგადებანი, პოლიტიკური დასკვნები, ნამდვილი პარტიულობისა და ბეშმარტი ჰუმანიზმის სულისკვეთება — ყოველივე ეს მოხსენებას შემოქმედებითი მარქსიზმ-ლენინიზმის უფლებასაჩინოესი დოკუმენტების რიგში აყენებს. ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენებას ფუძემდებელი **საპროგრამო ხასიათი** აქვს, მას დიდი ინტერესითა და კმაყოფილებით შეხვდება მთელი საბჭოთა ხალხი, მთელი პროგრესული კაცობრიობა.

ორატორმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ახალი კონსტიტუციის პროექტში ყველაზე სრულად აისახა ოქტომბრის იდეები, დიდი ბელადისა და მასწავლებლის ვ. ი. ლენინის უკვდავი ანდერძი. მისი მთავარი ნიშანსვეტებია ღრმა და ნამდვილი დემოკრატიზმი.

კონსტიტუციის პროექტის განხილვა, თქვა დეპუტატმა, რესპუბლიკაში მიმდინარეობდა ფართოდ და თავისუფლად, მაღალი პოლიტიკური და შრომითი აქტივობის ვითარებაში, ატარებდა საქმიან და კონსტრუქციულ ხასიათს. უკრაინაში პროექტის განხილვაში მონაწილეობდა დაახლოებით 35 მილიონი კაცი, პროექტიკენ მთელი მოზრდილი მოსახლეობა.

ჩვენი კონსტიტუცია — და სწორედ ეს არის მისი უდიდესი მიმზიდველი ძალა — ნათლად ასახავს იმ უდიდესი აღმშენებლობითი მუშაობის შედეგებს, რომელსაც კომუნისტური პარტია ეწევა ერთ-ერთი ყველაზე რთული პრობლემის — ეროვნული საკითხის გადასაჭრელად, თქვა შემდეგ ვ. ვ. შჩერბიცკიმ. ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენებაში მოცემულია განვითარებული სოციალიზმის სტადიაში ეროვნული ურთიერთობის განვითარების მარქსისტულ-ლენინური ანალიზი, დამაჯერებლად არის ნაჩვენები საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ლენინური ეროვნული პოლიტიკის ნამდვილი გამარჯვება. ეს არის უდიდესი წვლილი მარქსიზმ-ლენინიზმის საგანძურში, რომელსაც საერთაშორისო მნიშვნელობა აქვს. ახალი კონსტიტუცია ჩვენი ერთიანი საბჭოთა ფრაკავალეროვანი სახელმწიფოს ჰიმნია.

ოქტომბრის რევოლუციის მეოხებით, ჩვენი ქვეყნის ყველა ერისა და ეროვნების ინტერნაციონალური ურთიერთდახმარების მეოხებით, განაცხადა ორატორმა, უკრაინელი ხალხი თავისი ბედის სრულფასებანი ბატონ-პატრონი გახდა. გაიხილავდნენ რა ძირითადი კანონის პროექტს, რესპუბლიკის მშრომელებმა ღირსეულად შეაფასეს ის დიდი ისტორიული როლი, რომელიც წილად ხვდა რუს ხალხს, რევოლუციურმა ენერგიამ, კომუნიზმის საქმის ერთგულებამ, პატრიოტიზმმა და ინტერნაციონალიზმმა მას ჩვენი უკიდეგანო სოციალისტური სამშობლოს ყველა ერისა და ეროვნების გულწრფელი პატივისცემა მოუხეიეს.

დეპუტატმა მოკლედ დაახასიათა უკრაინის სს რესპუბლიკის მშრომელთა მიერ სამეურნეო და კულტურულ მშენებლობაში მოპოვებული წარმატებანი. მან წინადადება წამოაყენა მიიღონ სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუცია დამატებებითა და დაზუსტებებითურთ, რომლებიც საყოველთაო-სახალხო განხილვის პერიოდში შეიტანეს და საკონსტიტუციო კომისიამ მიიღო.

ტრიბუნაზეა სკკპ მოსკოვის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი დეპუტატი ვ. ვ. გრიშინი. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს ახლანდელი სესია, თქვა მან, განსაკუთრებულ ადგილს დაიკავებს ჩვენი ქვეყნის მატიანეში. სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის მიღება უდიდესი ისტორიული მნიშვნელობა გახდება 60 წლის სახელოვან გზაზე, რომელიც საბჭოთა ხალხმა გამოიარა ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით.

უმაღლესი საბჭოს განსახილველად წარმოდგენილი კონსტიტუციის პროექტი, ხაზგასმით აღნიშნა ორატორმა, იმ დიდი ხაოფიერი მუშაობის შედეგია, რომელიც საკონსტიტუციო კომისიამ გასწია პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და პირადად ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის ხელმძღვანელობით და აქტიური მონაწილეობით.

კონსტიტუციის პროექტი სრულად ასახავს მსოფლიოს პირველი მშრომელთა სახელმწიფოს უდიდეს პოლიტიკურ და სოციალურ-ეკონომიკურ მიღწევებს, მოწმობს საბჭოთა წყობილების დიად ცხოველმყოფელ ძალას, აცხადებს მისი კლასობრივი მიზნების უცვლელობას. აქვიდრებს რა განვითარებული სოციალიზმის საზოგადოების მსოფლიო-ისტორიულ მონაპოვრებს, პროექტი შეიცავს კომუნიზმის მშენებლობის გზით შემდგომი ნაბიჯების დიდმნიშვნელოვან წასამძღვრებს.

სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის განხილვა გახდა დიდი საზოგადოებრივი და პოლიტიკური მოვლენა, რომელიც მოწმობს ჩვენი საზოგადოების ნამდვილ დემოკრატიზმს. საბჭოთა ადამიანებმა, რომლებმაც ერთსულოვნად დაუჭიეს მხარი სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტს, კიდევ ერთხელ ცხადყვეს, რომ მონოლითურად არიან შეკავშირებულნი ჩვენი პარტიის, ცენტრალური კომიტეტისა და მისი მეთაურის — სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, გამოჩენილი პარტიული და სახელმწიფო მოღვაწის, მშვიდობისა და კომუნიზმის უდარეკი მებრძოლის ლეონიდ ილიას ძე ბრეჟნევის გარშემო.

დიდი აღმავლობით ჩაიარა კონსტიტუციის პროექტის განხილვამ მოსკოვში. დედაქალაქის მშრომელებმა, ისევე როგორც ყველა საბჭოთა ადამიანმა, მხურვალედ მოიწონეს კონსტიტუციის პროექტი, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მაისის პლენუმის შედეგები, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკა. მოსკოველებმა აღნიშნეს, რომ სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტი გამოხატავს მუშათა კლასის, კოლმეურნე გლეხობის, ინტელიგენციის, მთელი საბჭოთა ხალხის, საბჭოთა კავშირის ყველა ერისა და ეროვნების ნიბას, ინტერესებსა და მისწრაფებებს.

შეეხო რა ახალ შემოქმედებით ძალებს, რომლებიც ხალხს შემატა კონსტიტუციის პროექტის განხილვამ, სოციალისტური შეჯიბრების მძლავრ აღმავლობას, ორატორმა აღნიშნა: დედაქალაქში არ არის ისეთი კოლექტივი, სადაც მხარი არ დაეჭიროთ წარმოების მოწინავეთა პატრიოტული ინიციატივისათვის, რომ ხუთწლედის ორი და მეტი წლის დავალება შეასრულონ 1977 წლის 7 ნოემბრისათვის. ასეთი ვალდებულებანი იკისრა სახალხო მეურნეობის ყველა დარგის დაახლოებით ნახევარმა მილიონმა მშრომელმა, რომელთაგან ნახევარზე მეტმა უკვე შეასრულა პირადი საოქტომბრო ვალდებულებანი.

მოსკოვის მშრომელთა სახელით ვ. ვ. გრიშინმა შეიტანა წინადადება მიიღონ საკონსტიტუციო კომისიის მიერ წარმოდგენილი სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტი.

თითოეულ ჩვენგანს უსაზღვრო სიხარულის გრძნობით აქვს შევნებული, რომ არის უდიდესი მოვლენის მონაწილე. რომელიც არა მარტო საბჭოთა ხალხს, არამედ მთელი მსოფლიოს ყურადღების ცენტრში დადგა, განაცხადა თავის გამოსვლაში ყაზახეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა დ. ა. კუნაევმა. სესიაზე ვიხილავთ თანამედროვეობის ისტორიულ დოკუმენტს — ქვეყნის ახალი ძირითადი კანონის პროექტს, რომელიც გუშინ ერთსულოვნად მოიწონა ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა. ჩვენი ახალი კონსტიტუციის უდიდესი მასშტაბური მნიშვნელობა ბრწყინვალედ დაახასიათა დღეს ღრმა, შინაარსიან და მკაფიო მოხსენებაში ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა.

თავისი მოხსენებით ლეონიდ ილიას ძემ უდიდესი წვლილი შეიტანა მარქსიზმ-ლენინიზმის საგანძურში, დიალექტიკურად დაასაბუთა და ყოველმხრივ ასახა სოციალისტური დემოკრატიის საყოველთაო-სახალხო ხასიათი, კომუნიზმისაკენ ჩვენი შემდგომი გულდაჯერებული წინსვლის კანონზომიერება.

სესიის განსახილველად წარმოდგენილი სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტი, რომელსაც საფუძვლად უდევს ვლადიმერ ილიას ძე ლენინის იდეები. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პროგრამის დებულებანი, პარტიის XXIII, XXIV და XXV ყრილობების გადაწყვეტილებანი, სოციალურ-პოლიტიკური, საზოგადოებრივი და ფილოსოფიური აზრის უმდიდრესი წყარო დიდი ოქტომბრის საქმის, ლენინის დიადი საქმის გამარჯვების ყველაზე ავტორიტეტული დოკუმენტია.

ახალი ძირითადი კანონის პროექტის თითოეული სტრიქონის მიღმა, თქვა მან, ქიმენდოდ მოჩანს ხალხის კოლექტიური გონება და ნება, ჩვენი სამშობლოს, მთელი სოციალისტური თანამგზამრობის უდარეკი ძალიერება და მაღალი ავტორიტეტი, ნაცადი ავანგარდის — ლენინის დიადი პარტიის მძლავრი, შთამბეჭდავი და მაორგანიზებელი ძალა.

თავისი მასშტაბით უმაგალითო რეფორმირებიდან მსოფლიოს ბევრ ყაზახმა ხალხმა, მრავალეროვანი ყაზახეთის ყველა მშრომელმა დაინტერესებით განახილეს და მხუ-

(გაგრძელება მე-2 გვ.)

მსოფლიო უყურებდა და უსმენდა მოსკოვს

4 ოქტომბერს საბჭოთა ქვეყნის ცხოვრებაში უდიდესი მოვლენის — სსრ კავშირის მეცხრე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს რიგგარეშე მეშვიდე სესიის გახსნის მოწმე გახდა ახალ მილიონობით ადამიანი. ამ დღეს ცენტრალური ტელევიზია აწარმოებდა პირდაპირ ტრანსლაციას კრემლის დიდი სახახლიდან. მოხსენება „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) პროექტისა და მისი საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგების შესახებ" გააკეთა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარემ, საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარემ ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა, რომელსაც დამსწრენი მქუხარე, ხანგრძლივი ოვაციით შეხვდნენ.

სატელევიზიო კოსმოსური კავშირგაბმულობის „ორბიტის" სიხტემებით და „ვოსტოკის" პროგრამით წარმოებდა ტრანსლაცია შორეული აღმოსავლეთის, ციმბირის, შუა აზიისა და შორეული ჩრდილოეთის მცხოვრებლებისათვის.

კულტურის სახახლეებში, კლუბებში, ბიბლიოთეკებში, წითელ კუთხეებში, საერთო საცხოვრებლებში კრემლის დიდი სახახლიდან გადაცემები კოლექტიურად მოისმინეს და ნახეს მშრომელებმა. ტრანსლაციას მოსკოვიდან უყურებდნენ და უსმენდნენ უმაღლესი სასწავლებლებისა და ტექნიკუმების სტუდენტები, პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლების მოსწავლენი, მოწაფეები. ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენების კოლექტიური მსმენელ მეოერე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს რიგგარეშე მეშვიდე სესიის გახსნის მოწმე გახდა ახალ მილიონობით ადამიანი. ამ დღეს ცენტრალური ტელევიზია აწარმოებდა პირდაპირ ტრანსლაციას კრემლის დიდი სახახლიდან. მოხსენება „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) პროექტისა და მისი საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგების შესახებ" გააკეთა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარემ, საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარემ ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა, რომელსაც დამსწრენი მქუხარე, ხანგრძლივი ოვაციით შეხვდნენ.

სატელევიზიო კოსმოსური კავშირგაბმულობის „ორბიტის" სიხტემებით და „ვოსტოკის" პროგრამით წარმოებდა ტრანსლაცია შორეული აღმოსავლეთის, ციმბირის, შუა აზიისა და შორეული ჩრდილოეთის მცხოვრებლებისათვის.

კულტურის სახახლეებში, კლუბებში, ბიბლიოთეკებში, წითელ კუთხეებში, საერთო საცხოვრებლებში კრემლის დიდი სახახლიდან გადაცემები კოლექტიურად მოისმინეს და ნახეს მშრომელებმა. ტრანსლაციას მოსკოვიდან უყურებდნენ და უსმენდნენ უმაღლესი სასწავლებლებისა და ტექნიკუმების სტუდენტები, პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლების მოსწავლენი, მოწაფეები. ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენების კოლექტიური მსმენელ მეოერე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს რიგგარეშე მეშვიდე სესიის გახსნის მოწმე გახდა ახალ მილიონობით ადამიანი. ამ დღეს ცენტრალური ტელევიზია აწარმოებდა პირდაპირ ტრანსლაციას კრემლის დიდი სახახლიდან. მოხსენება „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) პროექტისა და მისი საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგების შესახებ" გააკეთა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარემ, საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარემ ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა, რომელსაც დამსწრენი მქუხარე, ხანგრძლივი ოვაციით შეხვდნენ.

სატელევიზიო კოსმოსური კავშირგაბმულობის „ორბიტის" სიხტემებით და „ვოსტოკის" პროგრამით წარმოებდა ტრანსლაცია შორეული აღმოსავლეთის, ციმბირის, შუა აზიისა და შორეული ჩრდილოეთის მცხოვრებლებისათვის.

მომავლის დიდი რწმენით!

სესიის დარბაზიდან

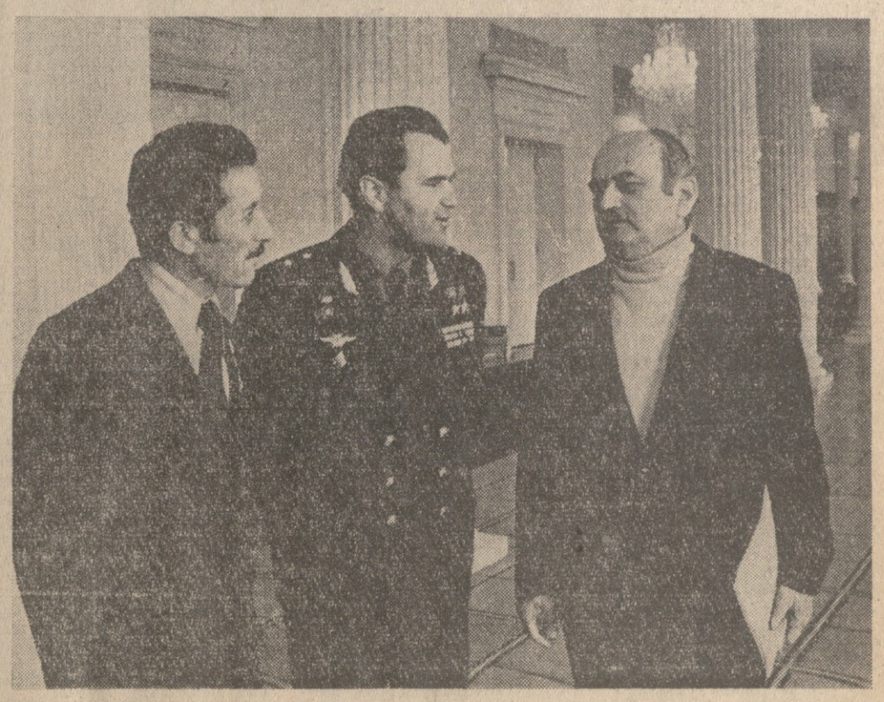

სსრ კავშირის მეცხრე მოწვევის უმაღლესი ხაბჭოს რიგგარეშე მეშვიდე სესიის მონაწილენი, მარცხნიდან მარჯვნივ — თბილისის დიმიტროვის სახელობის საავიაციო ქარხნის ამწყობი ზეინკალი ვ. ასათიანი, საბჭოთა კოსმონავტების რაზმის მეთაური, ავიაციის გენერალ-ლეიტენანტი, სსრ კავშირის ორგზის გმირი ვ. შატალოვი, კინოსტუდია „ქართული ფილმის" დირექტორი, რესპუბლიკის სახალხო არტისტი რ. ჩხეიძე. ვლ. ბესხუბაშვილის ფოტო („კომუნისტის" ხეიდ. კორ.).

ლაკონურად

გმირობის საქმე

ჩვენ თვალწინ ხდება უდიდესი მნიშვნელობის ამბები — მალე ხმას მიიცემთ ჩვენი ქვეყნის ახალ კონსტიტუციას. დიდად შთამბეჭდავია ადამიანთა ის შემოქმედებითი, შრომითი ენთუზიაზმი, აქტიურობა, მათი ერთიანობა და შეკავშირება, სისტემორიული ლ. ი. დაინტერესება, რაც მოჰყვა ჩვენი ცხოვრების ძირითადი კანონის — სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის ნამდვილად საყოველთაო-სახალხო განხილვას. საბჭოთა ადამიანის შრომა, მისი მიღწეული ჭეშმარიტად გმირულია. სსრ კავშირის კონსტიტუცია შრომის უფლების გარანტიას სტატუსით კი არა, საქმით იძლევა.

ყოველივე ამას თვალნათლივ ვგრძნობდი, როცა ვისმენდი ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ვენერალური მდივნის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის, საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარის ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის ისტორიულ მოხსენებას.

ადამიანის შემოქმედებითი შესაძლებლობანი, მისი სოციალური როლი ყველაზე სრულად კოლექტიური შრომით ვლინდება. კოლექტიურებში ამას ეხმარება ცხოვრების წესის ერთ-ერთი მთავარი ნიშანია.

მე ბედნიერი ვარ, რომ ამოწყლეულობდი ამ ისტორიულ სესიაში. მალე დავუბერნდები ჩემს მშობლიურ ქარხანას და ახალი ენერგიით, შემართებით ვიბრძოლებ ხუთწლედის მიჯნების ასაღებად.

ვ. ასათიანი,
სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, თბილისის დიმიტროვის სახელობის საავიაციო ქარხნის ამწყობი ზეინკალი, სოციალისტური შრომის გმირი.

ხალხთა ძმობა

და ეს დადგა ეს დღეც, რომელსაც ასე მოუთმენლად ველოდით — სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიაზე დაიწყო ახალი კონსტიტუციის პროექტის განხილვა.

დიდი ყურადღებით მოვისმინეთ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის, საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარის ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენება „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) პროექტისა და მისი საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგების შესახებ". ამ ამბავზე ამ ბრძოლაში ბევრ ადამიანს ბევრი ფიქრი ექნებოდა, ბევრ ადამიანს ბევრ ოცნებაზე ეფიქრებოდა. ეს ოცნებანი ბევრ ადამიანს ბევრ ადგილას ბევრ ფიქრად ექცეოდა. ეს ფიქრები ციდან არ ჩამოვიდნენ. შრომით მოვიპოვეთ ჩვენს ბრიგადაში ყველა ერთსულოვნად შრომობს და ყველას თავის მოვალეობად მიაჩნია მთელი თავისი ცოდნა და გამოცდილება მოახმაროს მინდობილ საქმეს.

ა. ღოლიჯაშვილი
ბერბუკის მეხილეობა-მებაღეობის საბჭოთა მეურნეობის ბრიგადირი, სოციალისტური შრომის გმირი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი.

სინდისის საფიმით

როგორც დეპუტატი ხმას ვაძლევ ახალ კონსტიტუციას, რომელიც ნათქვამია: „საზოგადოებრივი სიმდიდრის ზრდის, ხალხისა და თითოეული საბჭოთა ადამიანის კეთილდღეობის გაუმჯობესების წყარო საბჭოთა ადამიანების თავისუფალი შრომა"...

ჩავიფიქრდეთ ამ სიტყვებს. ეს ასახულია ჩვენი სოციალისტური სინამდვილის არსი, ჩვენი წყობილების უმთავრესი და უმნიშვნელოვანესი ნიშან-თვისება.

სწორედ ყოველდღიური შრომით, საზოგადოებრივი მოვალეობისადმი კომუნისტური დამოკიდებულებით გამოიხატება ჩვენ შრომის თავისუფლება. და იგი განუყოფელია ჩვენი მოვალეობებისაგან, როგორც სწორად არ ნათქვამი ახალი კონსტიტუციის პროექტში: „რაც უფრო ეფექტიანია ჩვენი შუშაობა, მით უფრო თართოა ჩვენი სახელმწიფოს შესაძლებლობანი". „უკეთ რომ ვიცხოვრო, მატი რომ მიიღო, უკეთ ვნუნდა იმუშაო". ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის ამ სიტყვებს ხშირად ვიმეორებ ხოლმე. მოვიყვან ერთ საგულისხმო მაგალითს. შარშან ჩვენი ბრიგადის თითოეულმა ჩვენმა 3-4 ათასი მანეთი გამოიმუშავა. ეს ფული ციდან არ ჩამოვიდენილა. შრომით მოვიპოვეთ. ჩვენს ბრიგადაში ყველა ერთსულოვნად შრომობს და ყველას თავის მოვალეობად მიაჩნია მთელი თავისი ცოდნა და გამოცდილება მოახმაროს მინდობილ საქმეს.

ა. ღოლიჯაშვილი

საშფოგლოს ჯილდოების გადაცემა

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა 5 ოქტომბერს კრემლში სსრ კავშირის ჯილდოები გადასცა ამხანაგებს ჯგუფს.

ლენინის ორდენი და სოციალისტური შრომის გმირის ოქროს medaliები „ნამალი და ურო" გადეცა სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეს ი. ვ. არხიპოვს, ყაზახეთის სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს ბ. ა. აშიმოვს, ბელოროსიის სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს ტ. ი. კისელიოვს, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოსთან არსებული სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის თავმჯდომარის პირველ მოადგილეს გენერალ-პოლკოვნიკ ს. კ. ცვიგუნს, ოქომური ყინულმჭრელის „არქტიკის" ექსპერიმენტული რეისის ხელმძღვანელს, სსრ კავშირის საზღვაო ფლოტის მინისტრს ტ. ბ. გუეენკოს, ატომური ყინულმჭრელის „არქტიკის" კაპიტანს ი. ს. კოჩიევს, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტს ნ. ს. ხლოპკინს.

ლენინის ორდენი გადაეცათ სსრ კავშირის ელჩს ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკაში ვ. ნ. ბაზოვსკის, ოქმის ენერალს ბ. ი. ბატოვს, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის საერთაშორისო განყოფილების გამგის პირველ მოადგილეს ვ. ვ. ზაგლადინს, სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის თავმჯდომარის პირველ მოადგილეს ვ. ი. ისაევს, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეს კ. ფ. კატუშევს, სსრ კავშირის საგარეო ვაჭრობის მინისტრის პირველ მოადგილეს მ. რ. კუზნეცს, საბჭოთა კავშირის კინემატოგრაფიის სახელმწიფო ინსტიტუტის პროფესორს თ. თ. მაკაროვას, უკრაინის კომპარტიის ხერსონის საოლქო კომიტეტის პირველ მდივანს ი. ა. მოზგოვოის, სკკპ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული პარტიული კონტროლის კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილეს ს. ო. პოსტოვალოვს, სსრ კავშირის ენერალურ პროკურორს რ. ა. რუდენკოს, მწერალ ნ. ს. ტიხონოვს.

ოქტომბრის რევოლუციის ორდენით დაჯილდოვდნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის საგეგმო და საფინანსო ორგანოების განყოფილების გამგე ბ. ი. გოსტევი, ავიაციის მარშალი ს. ა. კრასოვსკი.

შრომის წითელი დროშის ორდენი გადაეცათ ა. თ. გორკინს, მოსკოვის სამხატვრო აკადემიური თეატრის მთავარ რეჟისორს ო. ნ. ეფრემოვს, ყირგიზეთის კომპარტიის ოშის საოლქო კომიტეტის პირველ მდივანს ს. ი. იბრაიმოვს, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის სექტორის გამგეს მ. ვ. სოკოლოვს, სტავროპოლის მშრომელთა დეპუტატების სამხარეო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეს ი. ტ. ტარანოვს.

დაჯილდოებულებმა უდიდესი მადლობა გადაუხადეს კომუნისტურ პარტიას, მის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს, საბჭოთა სახელმწიფოს მათი შრომის მაღალი შეფასებისათვის და აღუთქვეს, რომ სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის მიღებას, დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავს შეხვდებიან შრომითი მიღწევებით სოციალისტური სამშობლოს საკეთილდღეოდ. მათ ხაზგასმით აღნიშნეს, პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს, ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის უდიდესი როლი საბჭოთა ხელისუფლების სამოცი წლის მანძილზე ჩვენი ხალხის ისტორიულ წარმატებებში, რომლებსაც განამტკიცებს სსრ კავშირის ახალი ძირითადი კანონი. ორატორებმა ლენინიდ ილიას ძე ბრეჟნევს გულითადად უსურვეს დიდი წარმატებანი ჩვენს ქვეყანაში კომუნისტური საზოგადოების აშენებისათვის, მთელი მსოფლიოს მშვიდობის კეთილდღეობისათვის მის დაუცხრომელ მოღვაწეობაში.

ჯილდოების გადაცემის შემდეგ გამოვიდა ამხანაგი ლ. ი. ბრეჟნევი.

ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის გამოსვლა

ძვირფასო ამხანაგებო!

გულწრფელად მახარებს, რომ სასიამოვნო შესაძლებლობა მომეცა შეგხვდეთ თქვენ, სამშობლოს ჯილდოები გადავიტანე ადამიანებს, რომლებსაც კარგად ვიცნობ, ვფასობ და პატივს ვცემ.

ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის სახელით მხურვალედ და გულითადად გილოცავთ თქვენი შრომის მაღალ შეფასებას.

დღეს დამსახურებული ჯილდოები მიიღეს კომუნისტური მშენებლობის სხვადასხვა უბნის წარმომადგენლებმა — თვალსაჩინო პარტიულმა, სახელმწიფო და სამეურნეო მუშაკებმა, მეცნიერების, კულტურის, ხელ

დეპუტატ ვ. გ. მეუნარგიას გამოსვლა

(ზუგდიდის საარჩევნო ოლქი, საქართველოს სსრ)

ამხანაგო დეპუტატებო! უზომოდ ვღელავ ახლა. მსოფლიოსათვის ღირსსახსოვარი დღიდან, როცა საბჭოთა ადამიანი მიწიერიდან პირველი აფრინდა კოსმოსში, ჩვენი ცხოვრების უმაღლეს ლომაფრენს „ვარსკვლავიერი ყმის“ დავარქვით. ასეთი „ვარ!.ვლავიერი ყმის“ დადგა ჩემთვისაც, უბრალო ქართველი მექანიზატორი მეჩაიისათვის, რომელსაც ბედნიერება მხვდა ვმონაწილეობდე სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის მიღებაში. ამავე დროს არაჩვეულებრივ სადღესასწაულო გუნებაზე ვარ, რაც სავსებით გასაგებია ამ დარბაზში მყოფთათვის. მშობლიურ ოჯახში მიბრძანება სასიხარულო ამბების გამო და განა ეს ასე არ არის! ჩვენ ყველანი — რუსები, უკრაინელები, უზბეკები, ლიტველები, ქართველები, მოლდაველები, აზერბაიჯანელები, ტაჯიკები, სომხები ხომ ღვიძლი ძმები ვართ, ჩვენ ყველანი ხომ უზბარაზარი. ერთიანი საბჭოთა ოჯახის წევრები ვართ, რომლებიც აქ, მოსკოვში შეფიცრიბეთ ჩვენს საერთო სასიხარულო დღესასწაულზე!

თქვენთან ერთად ვისმენდი ამხანაგ ლენინგრადის „ლენინის ძე ბრეჟნევის“ მოხსენებას, და ჩემი გულიც თქვენსავით სიამაყით ივსებოდა ჩვენი ხალხის დიადი მიღწევებისათვის ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სულიერ განვითარებაში, რომელსაც სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუცია ამკვიდრებს. სულითა და გულით გიფიდრებით და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დღეანდელ ისტორიულ სესიაზე თქვენთან ერთად მხურვალედ ვიწონებ ჩვენი ქვეყნის ახალი ძირითადი კანონის პროექტს. ის, რასაც ახლა ვფიქრობ და ვამბობ, მარტო ჩემი პირადი თქვენი და გრძნობები არ არის. ასევე თქმრობს პარტიასა და საბჭოთა მთავრობაზე. ასევთივე გრძნობით არის გამსჭვალული ყოველი ქართველი კოლმეურნე, ყოველი ქართველი ინტელიგენტი! (ტაში).

ძვირფასო ლენინის ძე! ქართულ ოჯახებში ასეთი ტრადიცია გვაქვს: როცა ოჯახი რაიმე დღესასწაულს აღნიშნავს, ყოველი ჩვენგანი გულახდილად და გულწრფელად ეუბნება მეორეს იმას, რაც მას სასარგებლო და კარგი გაუკეთებია, თქვენ ჩვენი დიდი საბჭოთა ოჯახის უსაყვარლესი წევრი ბრძანდებით, ამიტომ, ნება მიბოძეთ, ჩვენი კარგი სადღესასწაულო ტრადიციისამებრ, გითხრათ, თუ რისთვის გვიყვარხართ ასე უსაზღვროდ და რისთვის გიკვირთ ასოდენ დიდ პატივს. უწინარეს ყოვლისა იმისთვის, რომ თქვენ ბრძენი და ამაყი დროს ისეთივე უბრალო კაცი ხართ, როგორც ჩვენ ყველანი. თქვენ მიერ განვლილი მშრომელი კაცის გზა მილიონობით საბჭოთა მშრომელის გზის დარია. ჩვენ დიდად გაფასებთ თქვენი არაჩვეულებრივი შრომისმოყვარეობისათვის! უსაზღვროდ გიფასებენ თქვენი სიმშვიდე, თქვენი სიმტკიცე, რომელიც ჩვენც გვეფოფლება და საშუალებას გვაძლევს საბჭოთა ადამიანებს თავყოფილად, შრომობდეთ მშვიდობიანი ცის ქვეშ, ჩვენი შვილები ამ მშვიდობიანად და უშფოთველი ნათელი მომავლის იმედით ცხოვრობდნენ და არასოდეს არ აშინებდეთ, რომ მათს ბედნიერებას ნეიტრონული ბომბების აფეთქებანი დაარღვევს. (ტაში).

დიდად ვართ ნასიამოვნები თქვენი ყურადღებით, თქვენი მამობრივი ზრუნვით, რომელსაც არც ერთ ჩვენგანს არ აკლებთ, და მუდამ გვიხსომება თქვენი ტრომრობა ჩვენს რესპუბლიკაში, თქვენი დაინტერესება საქართველოსა და მისი პარტიული ორგანიზაციის საჭიროებებითა და საზრუნავით. თქვენი დიდი დამსახურებაა, ძვირფასო ლენინის ძეო, რომ ჩვენს რესპუბლიკაში აღმოიფხვრა ახლო წარსულის ბეერა ნეგატიური მოვლენა, რომ ჩვენში ფდგენილია ცხოვრების ლენინური ნორმები, რომ ქართველი ხალხი ახლა განსაკუთრებით ეხნიდ და ხალისიანად გრძნობს ეფას. ჩვენ გიგიხარებს თქვენი ოლთბილი წერილები რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის მოწინავეებისა და ნოვატორებისადმი, ჩვენი ამასწინანდელი გულითადი მისალმება, რომელშიც საუბარია ჩვენ ყველანი. თქვენ მიერ განვლილი მშრომელი კაცის გზა მილიონობით საბჭოთა მშრომელის გზის დარია. ჩვენ ფდიდად გაფასებთ თქვენი არაჩვეულებრივი შრომისმოყვარეობისათვის! უსაზღვროდ გიფასებენ თქვენი სიმშვიდე, თქვენი სიმტკიცე, რომელიც ჩვენც გვეფოფლება და საშუალებას გვაძლევს საბჭოთა ადამიანებს თავყოფილად, შრომობდეთ მშვიდობიანი ცის ქვეშ, ჩვენი შვილები ამ მშვიდობიანად და უშფოთველი ნათელი მომავლის იმედით ცხოვრობდნენ და არასოდეს არ აშინებდეთ, რომ მათს ბედნიერებას ნეიტრონული ბომბების აფეთქებანი დაარღვევს. (ტაში).

ძვირფასო ლენინის ძეო! ასეთი ტრადიცია გვაქვს: როცა ოჯახი რაიმე დღესასწაულს აღნიშნავს, ყოველი ჩვენგანი გულახდილად და გულწრფელად ეუბნება მეორეს იმას, რაც მას სასარგებლო და კარგი გაუკეთებია, თქვენ ჩვენი დიდი საბჭოთა ოჯახის უსაყვარლესი წევრი ბრძანდებით, ამიტომ, ნება მიბოძეთ, ჩვენი კარგი სადღესასწაულო ტრადიციისამებრ, გითხრათ, თუ რისთვის გვიყვარხართ ასე უსაზღვროდ და რისთვის გიკვირთ ასოდენ დიდ პატივს. უწინარეს ყოვლისა იმისთვის, რომ თქვენ ბრძენი და ამაყი დროს ისეთივე უბრალო კაცი ხართ, როგორც ჩვენ ყველანი. თქვენ მიერ განვლილი მშრომელი კაცის გზა მილიონობით საბჭოთა მშრომელის გზის დარია. ჩვენ ფდიდად გაფასებთ თქვენი არაჩვეულებრივი შრომისმოყვარეობისათვის! უსაზღვროდ გიფასებენ თქვენი სიმშვიდე, თქვენ ბრძენი ამბავი ეს ასე არ არის! ჩვენ ყველანი — რუსები, უკრაინელები, უზბეკები, ლიტველები, ქართველები, მოლდაველები, აზერბაიჯანელები, ტაჯიკები, სომხები ხომ ღვიძლი ძმები ვართ, ჩვენ ყველანი ხომ უზბარაზარი. ერთიანი საბჭოთა ოჯახის წევრები ვართ, რომლებიც აქ, მოსკოვში შეფიცრიბეთ ჩვენს საერთო სასიხარულო დღესასწაულზე!

ძვირფასო ლენინის ძე! ქართულ ოჯახებში ასეთი ტრადიცია გვაქვს: როცა ოჯახი რაიმე დღესასწაულს აღნიშნავს, ყოველი ჩვენგანი გულახდილად და გულწრფელად ეუბნება მეორეს იმას, რაც მას სასარგებლო და კარგი გაუკეთებია, თქვენ ჩვენი დიდი საბჭოთა ოჯახის უსაყვარლესი წევრი ბრძანდებით, ამიტომ, ნება მიბოძეთ, ჩვენი კარგი სადღესასწაულო ტრადიციისამებრ, გითხრათ, თუ რისთვის გვიყვარხართ ასე უსაზღვროდ და რისთვის გიკვირთ ასოდენ დიდ პატივს. უწინარეს ყოვლისა იმისთვის, რომ თქვენ ბრძენი ამბავი ეს ასე არ არის! ჩვენ ყველანი — რუსები, უკრაინელები, უზბეკები, ლიტველები, ქართველები, მოლდაველები, აზერბაიჯანელები, ტაჯიკები, სომხები ხომ ღვიძლი ძმები ვართ, ჩვენ ყველანი ხომ უზბარაზარი. ერთიანი საბჭოთა ოჯახის წევრები ვართ, რომლებიც აქ, მოსკოვში შეფიცრიბეთ ჩვენს საერთო სასიხარულო დღესასწაულზე!

ამხანაგო დეპუტატებო! სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტი ჭეშმარიტად ჩვენი რესპუბლიკის მთელმა ხალხმა განიხილა. ხალჩრავალ კრებებზე, რომლებშიც 2 მილიონ 800 ათასმა კაცმა, საქართველოს თითქმის მთელმა მოზრდილმა მოსახლეობამ მიიღო მონაწილეობა, 256 ათასი კაცი გამოვიდა, რომლებმაც 278 ათასამდე წინადადება და შენიშვნა შეიტანეს ძირითადი კანონის პროექტში. უკლებლივ ყველა წინადადებაში ისინი აღიარებენენ, იწონებდნენ და მხარს უჭერდნენ სსრ კავშირის კონსტიტუციის ფორმასა და შინაარს.

ამხანაგო დეპუტატებო! ახალი კონსტიტუციის პროექტის განხილვამ ცხადყო რესპუბლიკის კომუნისტების, ყველა მშრომელის მაღალი საზოგადოებრივი და შრომითი აქტიურობა, პოლიტიკური შეგნება, მათი უსაზღვრო სიყვარული ჩვენი დიადი სამშობლოსადმი, მათი თავდადებული ერთგულება ჩვენი ლენინური პარტიის იდეალებისადმი. სასიხარულოა, ძვირფასო ლენინის ძეო, რომ კომუნიზმის მშენებელი საზოგადოების კონსტიტუციის პროექტში დიდი ადგილი ეთმობა საბჭოთა ადამიანების შრომის, შრომითი საქმიანობის პობლემებს. და არა მარტო დღევანდელ დღის, ჩვენი დღევანდელი პრობლემებისა და ამოცანების თვალსაზრისით. არამედ პერსპექტივის თვალსაზრისითაც. როცა პერსპექტივაზე ვლაპარაკობ, მხედველობაში მაქვს პროექტში მოცემული თეზისი, რომ სახელმწიფო ხელს უწყობს შრომის გადაქცევას თითოეული ადამიანის პირველ საარსებო მოთხოვნილებად.

მაგრამ უწინარეს ყოვლისა რა ახასიათებს შრომას, როგორც საარსებო მოთხოვნილებას? ეს, რა თქმა უნდა, საქმისადმი შემოქმედებითი მიდგომა და ნოვატორობაა ამ სტატუის უფართოესი მნიშვნელობით. მაშასადამე, საარსებო მოთხოვნილებად შრომის გადაქცევის ხელშეწყობა იმას ნიშნავს, რომ უწინარეს ყოვლისა მხარი დავუჭიროთ ნოვატორობს, ყოველნაირად წაეახალისოთ, დავნერგოთ მოშობისადმი შემოქმედებითი დამოკიდებულება, დაჩემი აზრით, სსრ კავშირის კონსტიტუციაში ფიქიდლად უნდა ითქვას ეს, უნდა ითქვას, რომ სახელმწიფო ახალისებს ნოვატორობას, ახალისებს შრომისადმი შემოქმედებითს დამოკიდებულებას.

ჩვენი ქვეყნის ახალი კონსტიტუცია გამოხატავს ლენინური ეროვნული პოლიტიკის შესანიშნავ გამარჯვებას, კანონმდებლობრივად განსაზღვრავს ჩვენს ქვეყანაში ერთა შემდგომი აყვავებისა და დაახლოების გზას.

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში მეფის რუსეთის ჩამორჩენილი კოლონიური განაპირა ზხარე — საქართველო გადაიქცა დიდად განვითარებულ ინდუსტრიულ-აგრარულ რესპუბლიკად, მოწინავე სოციალისტური კულტურის რესპუბლიკად. რესპუბლიკის სამრეწველო პროდუქციის წარმოება გაიზარდა 250-ჯერ. სოფლის მეურნეობისა — 7-ჯერ, კაპიტალური დაბანდების მოცულობა — 420-ჯერ.

უმაგალითოდ აყვავდა რესპუბლიკა, ჩაის ოთოლის მოკრეფაა და გადამუშავების — მოათე ხუთწლედის უკანასკნელი. 1940 წლისათვის ამ მაღალი ფესვნებული ბიზნის მნიშვნელოვან გადალახვას.

ჩვენი შრომის თქვენეულმა მაღალმა შეფასებამ, ძვირფასო ლენინის ძე, ჩვენთან ერთად სამართლიანად აღავსო სიამაყის გრძნობით რესპუბლიკის ყველა მშრომელი, რომლებიც უდიდესი შრომითი გამარჯვებებით შეეგებნენ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიას.

ჩვენ ვგიხსოვს, რა თქვით თქვენ, ლენინ ძე ილიას ძე, ხარკოვში გამოსვლისას: „პარტიის მთავარი დასაყრდენი... ჩვენი ამირი მუშათა კლასია... პარტიამ ერის: მუშათა კლასს ყველაფერში შეიძლება ენდოთ“. ჩვენ ვამაყობთ მუშათა კლასის ამ მაღალი შეფასებით და ჩვენი მხრივ ოიგთქვამთ: ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასი, ყველა მშრომელი ყველაფერში განდობათ თქვენ, ძვირფასო ლენინის ძეო. (ტაში).

ამხანაგო დეპუტატებო! სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტი ჭეშმარიტად ჩვენი რესპუბლიკის მთელმა ხალხმა ფიმსარიტად ჩვენი ქვეყნის ბედზე, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სულიერ განვითარებაზე, რომლებსაც სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუცია ამკვიდრებს. სულითა და გულით გიფიდრებით და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დღეანდელ ისტორიულ სესიაზე თქვენთან ერთად მხურვალედ ვიწონებ ჩვენი ქვეყნის ახალი ძირითადი კანონის პროექტს. ის, რასაც ახლა ფიქრობ და ვამბობ, მარტო ჩემი პირადი თქვენი და გრძნობები არ არის. ასევე თქმრობს პარტიასა და საბჭოთა მთავრობაზე. ასეთივე გრძნობით არის გამსჭვალული ყოველი ქართველი მუშა, ყოველი ქართველი კოლმეურნე, ყოველი ქართველი ინტელიგენტი! (ტაში).

ძვირფასო ლენინის ძეო! ახალი კონსტიტუციის პროექტის განხილვამ ცხადყო რესპუბლიკის კომუნისტების, ყველა მშრომელის მაღალი საზოგადოებრივი და შრომითი აქტიურობა, პოლიტიკური შეგნება, მათი უსაზღვრო სიყვარული ჩვენი დიადი სამშობლოსადმი, მათი თავდადებული ერთგულება ჩვენი ლენინური პარტიის იდეალებისადმი. სასიხარულოა, ძვირფასო ლენინის ძეო, რომ კომუნიზმის მშენებელი საზოგადოების კონსტიტუციის პროექტში დიდი ადგილი ეთმობა საბჭოთა ადამიანების შრომის, შრომითი საქმიანობის პობლემებს. და არა მარტო დღევანდ ე ლ ი დღის, ჩვენი დღევანდელი პრობლემებისა და ამოცანების თვალსაზრისით. არამედ პერსპექტივის თვალსაზრისითაც. როცა პერსპექტივაზე ვლაპარაკობ, მხედველობაში მაქვს პროექტში მოცემული თეზისი, რომ სახელმწიფო ხელს უწყობს შრომის გადაქცევას თითოეული ადამიანის პირველ საარსებო მოთხოვნილებად.

მაგრამ უწინარეს ყოვლისა რა ახასიათებს შრომას, როგორც საარსებო მოთხოვნილებას? ეს, რა თქმა უნდა, საქმისადმი შემოქმედებითი მიდგომა და ნოვატორობაა ამ სტატუის უფართოესი მნიშვნელობით. მაშასადამე, საარსებო მოთხოვნილებად შრომის გადაქცევის ხელშეწყობა იმას ნიშნავს, რომ უწინარეს ყოვლისა მხარი დავუჭიროთ ნოვატორობს, ყოველნაირად წაეახალისოთ, დავნერგოთ მოშობისადმი შემოქმედებითი დამოკიდებულება, დაჩემი აზრით, სსრ კავშირის კონსტიტუციაში ფიქიდლად უნდა ითქვას ეს, უნდა ითქვას, რომ სახელმწიფო ახალისებს ნოვატორობას, ახალისებს შრომისადმი შემოქმედებითს დამოკიდებულებას.

ჩვენი ქვეყნის ახალი კონსტიტუცია გამოხატავს ლენინური ეროვნული პოლიტიკის შესანიშნავ გამარჯვებას, კანონმდებლობრივად განსაზღვრავს ჩვენს ქვეყანაში ერთა შემდგომი აყვავებისა და დაახლოების გზას.

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში მეფის რუსეთის ჩამორჩენილი კოლონიური განაპირა ზხარე — საქართველო გადაიქცა დიდად განვითარებულ ინდუსტრიულ-აგრარულ რესპუბლიკად, მოწინავე სოციალისტური კულტურის რესპუბლიკად. რესპუბლიკის სამრეწველო პროდუქციის წარმოება გაიზარდა 250-ჯერ. სოფლის მეურნეობისა — 7-ჯერ, კაპიტალური დაბანდების მოცულობა — 420-ჯერ.

უმაგალითოდ აყვავდა რესპუბლიკა, ჩაის ოთოლის მოკრეფაა და გადამუშავების — მოათე ხუთწლედის უკანასკნელი. 1940 წლისათვის ამ მაღალი ფესვნებულ ბიზნის მნიშვნელოვან გადალახვას.

ჩვენი შრომის თქვენეულმა მაღალმა შეფასებამ, ძვირფასო ლენინის ძეო, ჩვენთან ერთად სამართლიანად აღავსო სიამაყის გრძნობით რესპუბლიკის ყველა მშრომელი, რომლებიც უდიდესი შრომითი გამარჯვებებით შეეგებნენ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიას.

ჩვენ ვგიხსოვს, რა თქვით თქვენ, ლენინ ძე ილიას ძე, ხარკოვში გამოსვლისას: „პარტიის მთავარი დასაყრდენი... ჩვენი ამირი მუშათა კლასია... პარტიამ ერის: მუშათა კლასს ყველაფერში შეიძლება ენდოთ“. ჩვენ ვამაყობთ მუშათა კლასის ამ მაღალი შეფასებით და ჩვენი მხრივ ოიგთქვამთ: ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასი, ყველა მშრომელი ყველაფერში განდობათ თქვენ, ძვირფასო ლენინის ძეო. (ტაში).

ამხანაგო დეპუტატებო! სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტი ჭეშმარიტად ჩვენი რესპუბლიკის მთელმა ხალხმა ფიმსარიტად ჩვენი ქვეყნის ბედზე, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სულიერ განვითარებაზე, რომლებსაც სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციი ამკვიდრებს. სულითა და გულით გიფიდრებით და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დღეანდელ ისტორიულ სესიაზე თქვენთან ერთად მხურვალედ ვიწონებ ჩვენი ქვეყნის ახალი ძირითადი კანონის პროექტს. ის, რასაც ახლა ფიქრობ და ვამბობ, მარტო ჩემი პირადი თქვენი და გრძნობები არ არის. ასევე თქმრობს პარტიასა და საბჭოთა მთავრობაზე. ასეთივე გრძნობით არის გამსჭვალული ყოველი ქართველი მუშა, ყოველი ქართველი კოლმეურნე, ყოველი ქართველი ინტელიგენტი! (ტაში).

ძვირფასო ლენინის ძეო! ქართულ ოჯახებში ასეთი ტრადიცია გვაქვს: როცა ოჯახი რაიმე დღესასწაულს აღნიშნავს, ყოველი ჩვენგანი გულახდილად და გულწრფელად ეუბნება მეორეს იმას, რაც მას სასარგებლო და კარგი გაუკეთებია, თქვენ ჩვენი დიდი საბჭოთა ოჯახის უსაყვარლესი წევრი ბრძანდებით, ამიტომ, ნება მიბოძეთ, ჩვენი კარგი სადღესასწაულო ტრადიციისამებრ, გითხრათ, თუ რისთვის გვიყვარხართ ასე უსაზღვროდ და რისთვის გიკვირთ ასოდენ დიდ პატივს. უწინარეს ყოვლისა იმისთვის, რომ თქვენ ბრძენი ამბავი ეს ასე არ არის! ჩვენ ყველანი — რუსები, უკრაინელები, უზბეკები, ლიტველები, ქართველები, მოლდაველები, აზერბაიჯანელები, ტაჯიკები, სომხები ხომ ღვიძლი ძმები ვართ, ჩვენ ყველანი ხომ უზბარაზარი. ერთიანი საბჭოთა ოჯახის წევრები ვართ, რომლებიც აქ, მოსკოვში შეფიცრიბეთ ჩვენს საერთო სასიხარულო დღესასწაულზე!

კონსტიტუციის შემოქმედი ხალხია

(გაგრძელება)

რვალედ მოიწონეს კონსტიტუციის პროექტი პარტიული აქტივეების, შრომითი ფიოფექტივების კრებებზე, აგგლომბრივი საბჭოების სესიებზე, პრესაში. რესპუბლიკის მშრომელებმა შეიტანეს ბევრი წინადადება და სურვილი, რომლებსაც საკონსტიტუციო კომისია უღრეცსად დიდი ყურადღებით მოეკიდა. ამ წინადადებათა ხასიათი შესაძლებლობას გვაძლევს წარმოვიდგინოთ მშრომელთა პოლიტიკური სიმწიფის, მაღალი შეგნებისა და პასუხისმგებლობის მთელი სიღრმე.

სიიბოლ ლ ი ხაზი გაუსვა დ. ა. კუნაევმა. რომ ახალი კონსტიტუცია ძალაში შევა დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავის სახელოვან წელს, რომელიც ვარსკვლავიერი ეამია ყველა ჩვენი ხალხის, მათ შორის ყაზახი ხალხის ბედშიც.

დეპუტატმა დაახასიათა ყაზახი ხალხის უდიდესი მიღწევები საბჭოთა ხელისუფლების წლებში და განიცხადა, რომ რესპუბლიკა წარმატებით დაამთავრებს ხუთწლედის მეორე წელს.

დიდი სიხარული და პატივია, თქვა მოსკოვის ოლქის ელექტროტალურეფილი ქარხნის „ელექტროსტალის“ მეფოლადემ დ ე პ უ ტ ა ტ ი ა ვ. დ. პ ო ს ტ ნ ი კ ო ვ ა, ყოველივე ამის კანონით განმტკიცება, რასაც ჩვენმა გმირმა ხალხმა მიაღწია პარტიის ხელმძღვანელობით საბჭოთა ხელისუფლების 60 წლის მაბიძელზე.

სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის საყოველთაო-სახალხო განხილვის ფერის მოსკოვის ოლქის ყველა წრომეთს კოლექტივს ახალი დამატებითი რეზერვების მასობრივი ძიების სურვილი აღუძრა ლენინ ილიას-ძე ბრეჟნევის მისასალმებელმა წერილმა ნაროფომინსკის რაიონის მშრომელებისადმი. რომლებიც ჩამოული ორიან შეჯიბრებაში ლენინის „საიუბილეო ვახტს — დამიარლური ფენში“ სწორად ამბობენ ხალხში. ნოობა თრთას გასხამსო. ოლქის მშრომელები გამოეხმაურნენ ამ წამოწყებას. ფასპრეს დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავის ფორსულ შეგებერის ახალი მიჯნები. სამრეწველო კოლექტივები იბრძვიან. რომ 10 თვის დადიღება შეასრულონ ვიოიაზე ორი ორი დღით ადრე. როგორც ფასპრეს ოფიციალ ინ ფ ორ მ ა ც ი ა ა ნ ა ბ ე ჭ დ ა ვ ს ა ბ ჭ ო ს ა ბ

კონსტიტუციის შემოქმედი ხალხია

(დასასრული)

ენარის გაფურჩქვნისათვის. ჩვენმა პარტიამ განადიდა მუშის წოდება, აამაღლა მისი მდგომარეობა და ავტორიტეტი. ადამიანებს პატივს სცემენ შრომის მიხედვით, აფასებენ დამსახურების მიხედვით.

პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს ამ ზრუნვასა და ყურადღებას ჩვენ, საბჭოთა მეშახტეები დღეგანადაგ ვგრძნობთ. მეშახტეთა ყოველი ოჯახი დღეს შეძლებულია, ბედნიერია და გულდაჯერებით უყურებს მომავალს. მეშახტეთა ყოველ კოლექტივში მტკიცედ დამკვიდრდა ღრმა ინტერნაციონალიზმი, კოლექტივიზმი, ამხანაგური ურთიერთდახმარება, საქმიანობა და საბჭოთა ცხოვრების წესის ყველა სხვა ნიშანი. მეშახტეები კულტურული, განათლებული, პოლიტიკურად მომწიფებული ადამიანები არიან. მათი შრომა სულ უფრო უახლოვდება ინჟინერ-ტექნიკოსთა შრომას. ჩვენი გაერთიანების მშრომელები აქტიურად მონაწილეობენ წარმოების მართვაში, ყველა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი საქმის გადაწყვეტაში.

შემდეგ გამოვიდა სსრ კავშირის უმაღლესი და საუალო სპეციალური განათლების მინისტრი დეპუტატი **ვ. პ. ელიუტინი**, რომელმაც აღნიშნა, რომ კონსტიტუციის პროექტში გამოცხადებული და მატერიალურად გარანტირებულია სოციალურ-ეკონომიკური უფლებების მთელი სისტემა. მათგან უმნიშვნელოვანესია შრომის უფლება, რომელსაც ახლა პროფესიის არჩევის უფლება დაემატა. ეს კი ურღვევად არის დაკავშირებული განათლების უფლებასთან, რომლის სისტემა ჩვენს ქვეყანაში საბჭოთა ხელისუფლების პირველი დღეებიდანვე იქმნებოდა ვ. ი. ლენინის, კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით. ამიტომ სსრ კავშირში ყველა სახეობის სწავლებაში ჩაბმულია 94 მილიონი საბჭოთა მოქალაქე. სახალხო მეურნეობაში შრომობს 24 მილიონი სპეციალისტი.

მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძვლებზე გარდაქმნილმა ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდამ ჩვენს ქვეყანაში ღრმად მეცნიერული და ჰუმანური ხასიათი შეიძინა. სწორედ სკოლას, განათლების სისტემას დიდად უნდა უმადლოდეს საბჭოთა ადამიანი თავისი სულიერი იერსახის თვისებებს და ხასიათის ნიშნებს, რომლებიც ჩვენი საზოგადოების ძლიერების დაუშრეტელი წყაროა. ყველა ეს მონაპოვარი ასახულია სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტში. საბჭოთა განათლების სისტემა შექმნილია ხალხისათვის და კომუნიზმის მაღალ იდეალს ემსახურება. ჩვენი ქვეყანა გულუხვად უზიარებს თავის მიღწევებს განათლებასა და მეცნიერებაში სოციალისტური და განვითარებადი ქვეყნების შრომელებს. სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტში. ამ ისტორიული დოკუმენტის განხილვას ისინი მათ წინაშე დასახულ კონკრეტულ ამოცანებს უკავშირებდნენ.

კონსტიტუციის პროექტში ნათქვამია, რომ ქვეყნის მთავარი სიდიდერეა მიწა, მისი წიაღისეული, მისი მინერალური რესურსები და ნედლეული. ამ სიმდიდრის დაცვა ყოველი საბჭოთა ადამიანის უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა.

მინისტრმა ილაპარაკა იმ მუშაობაზე, რომელსაც დარგში ეწევიან ფერადი, აზიათი და ძვირფასი ლითონების უფრო სრული, კომპლექსური გამოყენების, იგრეთვე მათი მოპოვების ხარისხის ამაღლების შესახებ პარტიის მითითებათა შესრულებისათვის. ახლა თანამედროვე პროდუქციია სპინინტროს საწარმოების მიერ წარმოებული ძირითადი ლითონების ღირებულების ეთოხეიდ. შეადგენს.

ამრიგად, აღნიშნა ორატორმა, ახალი ძირითადი კანონის პროექტის დებულებათა განხორციელებას უდიდესი ეკონომიკური მნიშვნელობა აქვს. ამასთანავე, ნედლეულის კომპლექსური გადამუშავება და წარმოების ნარჩენების უტილიზაცია ძნ-შვნელოვნად უწყობს ხელს გარემოს გაჯუჯიანების თავიდან აცილებას, რასაც განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა კონსტიტუციის პროექტში.

თავის გამოსვლაში ტიუმენის ოლქის ხანტი-მანსიისკის ეროვნული ოკრუგის კონდინსკოეს რაიონული საბჭოთა დეპუტატების ოკულისტმა ექიმმა დეპუტატმა **ზ. ტ. კისელიოვამ** აღნიშნა, რომ სესიის მუშაობას დიდი ყურადღებით ადევნებს თვალს ყველა საბჭოთა ადამიანი, საზღვარგარეთის ქვეყნების პროგრესული საზოგადოებრიობა. ახალ კონსტიტუციას, თქვა დეპუტატმა, მთელ მსოფლიოში შეისწავლიან, განიხილავენ და გააშუქებენ. და არ შეიძლება არ ვამაყოთ იმით, რომ ძირითად კანონს ვიღებთ დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავის წელს. ამ ისტორიულ დოკუმენტში ასახა სოციალისტური წყობილების უმაღლესი პრინციპები, საბჭოთა ცხოვრების წესის მიღწევები და უპირატესობა, სახელმწიფოს მშვიდობისმოყვარული ხასიათი.

ორატორმა განაცხადა, რომ ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მკაფიო, ყოველმხრივ დასაბუთებულ მოხსენებაში თავმოყრილია ყველაფერი, რაც საბჭოთა ხალხმა გამოიხატა სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის განხილვის პროცესში. ახალ ძირითად კანონში უაღრესად მკაფიოდ არის ჩამოყალიბებული ჩვენი ერთიანი მრავალეროვანი სახელმწიფოს არსი. სსრ კავშირი განასახიერებს საბჭოთა ხალხის სახელმწიფო ერთიანობას, აკავშირებს ყველა ერსა და ეროვნებას საერთო ძალებით კომუნიზმის მშენებლობისათვის. სწორედ ძმური ერთიანობით მიაღწია ყველა საბჭოთა რესპუბლიკამ სოციალურ-ეკონომიკური და სულიერი განვითარების თანამედროვე მწვერვალებს.

ჩვენი ცხოვრების ყოველ დღეს, თქვა ორატორმა, მოაქვს ცნობები მენავთობეების, მშენებლების, მეგადურების, მონადირეების, ხეტყის დაამზადებლების შესანიშნავი წარმატებების შესახებ. ასე უპასუხებენ მშრომელები მათ კეთილდღეობისათვის ზრუნვას, ასე იწონებენ საბჭოთის ახალ კონსტიტუციას.

ახალი კონსტიტუცია, რომელსაც სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭო მიიღებს, განაცხადა სომხეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა **კ. ს. დემირჩიანმა**, გამოხატავს სოციალისტური წყობილების, საბჭოთა ცხოვრების წესის დიად ღირებულებებს, საბჭოთა ხალხის მისწრაფებებსა და ოცნებებს, ამკვიდრებს ჩვენი საზოგადოების სასიცოცხლო ძალისა და შესანიშნავ მიღწევებს, მის ჭეშმარიტად ჰუმანისტურ ხასიათს, ღრმა დემოკრატიზმს. იგი სრულად ასახავს სკკპ პოლიტიკის უმაღლეს მიზანს — ყველაფერი ადამიანის კეთილდღეობისათვის, ყველაფერი ადამიანისათვის.

კონსტიტუციის ყოველ მუხლი გამსჭვალულია ოპტიმიზმის სულისკვეთებით, კომუნიზმის იდეალების გამარჯვებისადმი დიადი რწმენით. მას საფუძვლად უდევს სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის ურყევი პრინციპები და გამსჭვალულია ინტერნაციონალიზმით. ახალი კონსტიტუცია კანონმდებლობით ამკვიდრებს სსრ კავშირის სგგარეო პოლიტიკის ლენინურ პრინციპებს. ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს თანამშრომლობა მშვიდობისმოყვარულ კურსს. იგი ისტორიული მიჯნაა კომუნიზმის მშენებლობაში, ამდიდრებს მსოფლიო სოციალიზმის გამოცდილების საერთო საგანძურს.

კავშირის საბჭოში

კავშირის საბჭოს დილის სხდომა გაიხსნა 10 საათზე კრემლის დიდ სასახლეში.

დეპუტატები ხანგრძლივი ტაშით შეხვდნენ ამხანაგებს **ლ. ი. ბრეჟნევს, ა. ა. ანდროპოვს, ვ. ვ. გრიშინს, ა. ა. გრომიკოს, ა. პ. კირილენკოს, თ. დ. კულაკოვს, დ. ა. კუნაევს, კ. ტ. მაზუროვს, გ. ვ. რომანოვს, მ. ა. სუსლოვს, ვ. ვ. შჩერბიცკის, გ. ა. ალიევს, პ. ნ. დემიჩევს, მ. ს. სოლომენცევს, ტ. უ. ჩერნენკოს, ი. ვ. კაპიტონოვს, ვ. ი. დოლგიხს, ი. პ. რიაბოვს.**

აზერბაიჯანის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა **გ. ა. ალიევმა** განაცხადა, რომ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს ახლანდელი სესია ჩვენი ქვეყნის სახელოვან მატიანეში შევა როგორც უდიდესი მოვლენა. მან უნდა განაზორციელოს უდიდესი ისტორიული აქტი — მიიღოს სსრ კავშირის კონსტიტუცია, რომელშიც განსახიერებული ჩვენი ხალხის 60 წლის გმირული გზა, მსოფლიოში პირველი სოციალისტური სახელმწიფოს დიდი გამოცდილება, საბჭოთა საზოგადოების უზარმაზარი წარმატებები. სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუცია განვითარებული სოციალიზმის ნამდვილი მანიფესტია. თავის მოხსენებაში სესიაზე ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა შეაჯამა ძირითადი კანონის პროექტის საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგები, ღრმად და ყოველმხრივ გააანალიზა წინადადებები, შენიშვნები, სურვილები და ცხადყო, თუ რა ყურადღებიო, გულდასმით და პატივისცემით განიხილა ისინი საკონსტიტუციო კომისიამ.

სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუცია, თქვა დეპუტატმა, განაგრძობს დიდი ოქტომბრის საქმეს, რომლის აკვანთანაც დგა ბოლშევიკების პარტია. მისი დებულება ჩვენს სახელმწიფოში პარტიის ხელმძღვანელი როლის შესახებ აზერბაიჯანელმა მშრომელებმა მხურვალე მოიწონეს. ეს დებულება მთლიანად შეესაბამება ყველა საბჭოთა ადამიანის სურვილს.

ორატორმა აღნიშნა, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს კონსტიტუციის პროექტში სსრ კავშირის ლენინური საგარეო პოლიტიკის მიზნებისა და პრინციპების შესახებ საეციალური თავის შეტანას. მშვიდობის დაცვა თანამედროვეობის ყველაზე საარსებო ამოცანა, ჩვენს ქვეყანაში კომუნისტური საზოგადოების აშენების, მსოფლიო სოციალისტური სისტემის განვითარების, მშვიდობისა და სოციალური პროგრესისთვის ხალხთა მოძრაობის უმნიშვნელოვანესი პირობაა.

აზერბაიჯანის წარმომადგენელმა წინადადება შეიტანა მიიღონ სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუცია.

დღეს საბჭოთა ხალხის ცხოვრებაში ხდება დიადი ისტორიული მოვლენა — ვიღებთ სსრ კავშირის ახალ კონსტიტუციას, განაცხადა სსრ კავშირის ხელსაწყოთმშენებლობის, ავტომატიზაციის საშუალებათა და მართვის სისტემათა მინისტრმა დეპუტატმა **კ. ნ. რუდნევმა.** ეს ჩვენ, მუშათა კლასის, გლეხობისა და ინტელიგენციის, ქვეყნის ყველა ერისა და ეროვნების ნდობით აღჭურვილ პირებს გვაკვალებს გავიაზროთ ჩვენს ქვეყანაში განვითარებული სოციალისტური საზოგადოების აღმშენებელთა ტიტანური შრომა და დავამტკიცოთ კომუნიზმის აშენების გზაზე — ვ. ი. ლენინის მიერ 60 წლის წინათ დასახული სანუკვარი მიზნის გზაზე მომავალ მიღწევათა პროგრამა.

ამ აზრით იყო გამსჭვალული ტულის ოლქის შჩეკინოს რაიონის კოლმეურნეობა „ნოვაია ჟიზნის" თავმჯდომარის დეპუტატ **ი. მ. ხემიონოვის** გამოსვლაც, რომელმაც განაცხადა, რომ ახალი კონსტიტუცია ყველა შრომელის შრომითი და საზოგადოებრივი აქტიურობის ზრდის მძლავრი სტიმულია.

სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის შემოქმედი, აღნიშნავდნენ ორატორები, მთელი საბჭოთა ხალხია. ეს უნიშვნელოვანესი დოკუმენტი, რომელიც ყველა საბჭოთა ადამიანის კოლექტიურ გონებასა და კოლექტიურ ნებას გამოხატავს, შემუშავებულია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, მისი პოლიტბიუროს უშუალო ხელმძღვანელობით, მის შექმნაში ფასდაუდებელი წვლილი შეიტანა პირადად სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ, საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარემ ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა.

საკავშირო პროფსაბჭოს თავმჯდომარემ დეპუტატმა **ა. ი. შიბაევმა** აღნიშნა, რომ მილიონთა სოციალისტური შეჯიბრება, შემოქმედებითი აქტიურობა, ინიციატივა, შრომითი ენთუზიაზმი ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების მძლავრი ამჩქარებელია. ეს განსაკუთრებული ძალით ვლინდება **დიდი** ოქტომბრის მე-60 წლისთავის წინაპერიოდი საბჭოთა ქვეყანაში ეპოქალური მოვლენით აღინიშნა. სსრ კავშირის მეცხრე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს რიგგარეშე მეშვიდე სესია, რომელიც მოსკოვში მიმდინარეობს, განიხილავს სახელმწიფოს ძირითად კანონს.

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) პროექტის ხალითხს 5 ოქტომბერს დეპუტატები განიხილავდნენ კავშირის საბჭოსა და ეროვნებათა საბჭოს პალატების ცალ-ცალკე სხდომებზე. ორატორები აღნიშნავდნენ რომ მათზე წარუშლელი შთაბეჭდილება მოახდინა ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის ყოველმხრივ დასაბუთებულმა, ღრმაშინაარსიანმა მოხსენებამ სესიაზე. მოხსენებაში დიდი შთაგონებითა და დამარწმუნველი ძალით არის გაანალიზებული საბჭოთა სახელმწიფოს 60 წლის განვითარება, ყოველმხრივ არის გაშუქებული განვითარებული სოციალიზმის არსი, ასახულია საბჭოთა წყობილების დაუშრეტელი ძალები და შესაძლებლობანი.

თითქმის ოთხ თვეს გრძელდებოდა კონსტიტუციის პროექტის საყოველთაო-სახალხო განხილვა. განხილვაში მონაწილეობდა დაახლოებით 140 მილიონი კაცი, ჩვენი ქვეყნის მოზრდილი მოსახლეობის ოთხ მეხუთედზე მეტი. აღნიშნა რა მშრომელთა უმაგალითო აქტიურობა, ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა ხაზი გაუსვა, რომ „სწორედ მთელი საბჭოთა ხალხი გახდა თავისი სახელმწიფოს ძირითადი კანონის ნამდვილი შემოქმედი".

საბჭოთა ადამიანები დიდი აღფრთოვანებით შეხვდნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის გადაწყვეტილებას, რომელიც გაიმართა სესიის წინ და ძირითადად მოიწონა საკონსტიტუციო კომისიის მიერ წარმოდგენილი ძირითადი კანონი. დეპუტატები, რომლებიც განიხილავენ კრემლში კონსტიტუციის პროექტს, აღნიშნავენ, რომ იგი გამოხატავს საბჭოთა ადამიანების მისწრაფებებსა და იმედებს. ასრულებენ რა ამომრჩეველთა ერთსულოვან განაწყენს, ხალხს სრულუფლებიან წარმომადგენლებს შეაქვთ წინადადება მიიღონ ქვეყნის ძირითადი კანონი, რომელიც ამკვიდრებს მიღწეულს, სახავს კომუნისტური მშენებლობის შემდგომი ეაშლის პერსპექტივებს.

ბოლოს რესპუბლიკის მშრომელთა აზრები და გრძნობები, რომლებიც გამოხატულია სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის ერთსულოვან მოწონებაში.

ახალი კონსტიტუციის პროექტში, დაანცხადა დეპუტატმა, მაღალ საფეხურზეა აყვანილი შრომითი კოლექტივების როლი. სწორედ შრომითს კოლექტივებში ეუფლება მილიონობით მშრომელი სახელმწიფოებრივ აზროვნებას. ეს განსაკუთრებით თვალსაჩინოდ დაადასტურა ახალი ძირითადი კანონის პროექტის განხილვის მომდინარეობამ. პროფკავშირები სავსებით უჭერენ მხარს და იღებენ ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის წინადადებას, რომ საკავშირო პროფსაბჭომ სახელმწიფო ორგანოებთან ერთად უურადღებით შეისწავლოს მშრომელთა წინადადებები და წერილები. არც ერთი საქმიანი წინადადება არ უნდა დაგვრჩეს უყურადღებოდ.

პროფკავშირთა მილიონობით წევრის სახელით დეპუტატმა მხურვალედ დაუჭირა მხარი წინადადებას სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის მიღების შესახებ.

მაგნიტოგორსკის ვ. ი. ლენინის სახელობის მეტალურგიული კომბინატის დირექტორმა დეპუტატმა **დ. პ. გალკინმა** თქვა, რომ ახალი კონსტიტუცია ასახავს და ამკვიდრებს საბჭოთა ხალხის დიად მიღწევებს სოციალისტური სახელმწიფოს არსებობის 60 წლის მანძილზე. ჩელიაბინსკის ოლქი, თქვა დეპუტატმა, იმის მაგალითია, თუ როგორ უცვლეს სახე ქვეყანას, როგორ ჩაყენეს მისი სამდიდრე ახლანდელი და მომავალი თაობების სამსახურში საბჭოთა ადამიანებმა, რომლებიც კომუნისტურმა პარტიამ შთაგონა და დარაზმა გიგანტური გარდამქმნელი საქმიანობისათვის.

ტაჯიკეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა **ჯ. რასულოვმა** განაცხადა, რომ რესპუბლიკის მშრომელები, ისევე როგორც ყველა საბჭოთა ადამიანი, უდიდესი ყურადღებითა და ინტერესით უსმენდნენ გუშინ ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის შესანიშნავ, ღრმაშინაარსიან მოხსენებას. თავიანთ გამოხმაურებებში ისინი ერთსულოვნად აცხადებენ, რომ მოხსენების თითოეული სიტყვა, თითოეული მუხლი გამოხატავს ხალხის ფიქრებსა და მისწრაფებებს, ახარებს გულს და ახალი შრომითი მიღწევებისათვის მოუწოდებს საყვარელი სამშობლოს შემდგომი აყვავების, კომუნიზმის გამარჯვების აკეთილდღეოდ.

კონსტიტუციის პროექტის განხილვაში, მის პრობაგანდაში დაინტერესებით და საქმიანად მონაწილეობდნენ შემოქმედებითი კავშირების ყველა წევრი, შემოქმედებითი ახალგაზრდობის ფართო წრეები, თქვა სსრ კავშირის მწერალთა კავშირის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა **გ. მ. მარკოვმა.** ყველა ჩვენგანისათვის — მწერლებისათვის, კომპოზიტორებისათვის, მხატვრებისათვის, კინემატოგრაფისტებისათვის, არქიტექტორებისათვის, მსახიობებისათვის, ჟურნალისტებისათვის — კონსტიტუციის პროექტის განხილვა საზოგადოებრივი ცხოვრების შესანიშნავი სკოლა იყო.

ჩვენი ლიტერატურისა და ხელოვნების მთავრობის ფყარონა პარტიის იდეები და პოლიტიკა, კომუნიზმის გამარჯვებისათვის საყოველთაო-სახალხო ბრძოლის გამოცდილება. სწორედ ამიტომ ჩვენთვის, ხელოვნების ფრონტის მუშაკებისათვის, არა არის რა კომუნისტური პარტიისა და ხალხის ინტერესებზე უფრო ძვირფასი. სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტი კიდევ უფრო ამაღლებს ხელოვნებისა და ლიტერატურის როლს საბჭოთა საზოგადოების შემდგომ განვითარებაში. ჩვენი სამშობლოსათვის სიამაყისა და სიხარულის გრძნობით ჩვენ, ლიტერატურისა და ხელოვნების მუშაკები. ინტელექტუალური შრომის ყველა მუშაკი, ვეთხოულობთ კონსტიტუციის იმ მუხლებს, რომლებიც ეძღვნება ხალხის სულიერ ცხოვრებას, მის კულტურას, საბჭოთა მოქალაქის ზნეობრივ და მორალურ თვისებებს. ბევრ რამეს გვავალებს ჩვენ ეს კონსტიტუციური დებულებანი. ახალ ჰორიზონტებს უსახავენ ისინი მხატვრულ შემოქმედებას.

დეპუტატმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საბჭოთა მწერლებს სრული თავისუფლება აქვთ მასალის, ლიტერატურული ფორმის არჩევაში, მათ ვერ წარმოუდგენიათ, თუ რა არის შეპატრონისა და გამომცემლის დიქტატი, მისი პირველობა თუ წმინდა წყლის კომერციული ანგარიში. ეს მოწმობს ჩვენი ლიტერატურისა და ხელოვნების ნამდვილ დემოკრატიულობას და გვიჩვენებს, რომ მწერლებს აქვთ რეალური ბაზა შემოქმედებითი შრომის, მხატვრული იდეებისა და ჩანაფიქრის თავისუფალი ხორცშესხმისათვის.

საბჭოთა მწერლები გულისწყრომით გმობენ საზღვარგარეთელი ვაჟბატონების — ჩვენი მწერლების ვითომდა ფეხქვეშგათელილი უფლებების არამკითხე ქომაგთა ვიშვიშს, განაცხადა ორატორმა. თითოეული ჩვენგანი მზად არის საბჭოთა ხალხსა და კომუნისტურ პარტიას მოახმაროს მთელი ძალები, ენერგია, ნიჭი, მთელი სიცოცხლე გულის უკანასკნელ ძგერამდე.

პატრიოტული სიამაყე თავისი ნამდვილად დემოკრატიული სამშობლოს ისტორიული მიღწევისათვის, მაღალი პასუხისმგებლობის გრძნობა დოლეთის გამრავლებისათვის, საბჭოთა ადამიანების დიადი ინტერნაციონალური ერთობისადმი კეთილგანწყობის მაღალი აზრის შეგნება, მხურვალე მისწრაფება მოახლოვონ კომუნიზმის გამარჯვება — ასე დაახასიათა მოლდავეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა **ი. ი. ბოდიულმა** რესპუბლიკის მშრომელთა აზრები და გრძნობები, რომლებიც გამოხატულია სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის ერთსულოვან მოწონებაში.

კაცობრიობის ისტორიაში არ ყოფილა და არც შეიძლება ყოფილიყო მრავალეროვან ქვეყანაში ხალხთა თანასწორობის საკანონმდებლო გამოცხადების ისეთი მაგალითი, ისეთი ერთიანობა, როგორიც საბჭოთა კავშირში არსებობს და ასახულია ძირითადი კანონის პროექტში. მოლდაველ ხალხს, აღნიშნა ორატორმა, თავისი საბჭოთა ერების ერთიანი ოჯახის წევრობა მიიჩნია უმაღლეს ღირებულად, პატრიოტულ გრძნობათა უშრეტ წყაროდ, იმ სანუკვარი მიზნების მიღწევის საწინდრად, რომლებსაც დასაბამი მისცა დიადმა ოქტომბერმა და რომლებიც ჩაიწერება სსრ კავშირის ახალ კონსტიტუციაში.

სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა დეპუტატმა **ა. პ. ალექსანდროვმა** თქვა, რომ მეცნიერების მოღვაწეებმა აქტიური მონაწილეობა მიიღეს სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტის განხილვაში, შეიტანეს ბევრი წინადადება. მეცნიერები სავსებით უჭერენ მხარს ამ შესანიშნავ დოკუმენტს, მიაჩნიათ, რომ იგი განვითარებული სოციალიზმის ეპოქის დროშაა.

ახალი კონსტიტუციის პროექტში დიდი ყურადღება ეთმობა კულტურის, განათლების, მეცნიერების აღმავლობას, განაგრძო დეპუტატმა. ხალხის კულტურისათვის ზრუნვა სახელმწიფო საქმე გახდა. ამას, კერძოდ, მოწმობს ეროვნული სკოლების, სამეცნიერო ცენტრებისა და მეცნიერებათა აკადემიების შექმნა რესპუბლიკებში. ყველა ეროვნება თანასწორად მონაწილეობს გიგანტურ შემოქმედების პროცესში, რომელიც ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარეობს. ორატორმა მოიყვანა მეცნიერების ფართო განვითარების მაგალითები. აღნიშნა, თუ რა მნიშვნელობა აქვს მას ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკისა და ცხოვრების სხვა დარგების განვითარებისათვის, შეეხო მეცნიერებისა და წარმოების კავშირურთიერთობას.

სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა აკადემიკოსმა ალიკრიტაკა ამერიკის შეერთებული შტატების მონოპოლისტური წრეები, რომლებიც ცდილობენ გაანაღონ ნეიტრონული ბომბის წარმოება. მასობრივი მოსპობის ამ ავბედით იარაღს შეუძლია გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენოს კაცობრიობას არა მარტო დღეს, არამედ მომავალშიც.

ორატორები ერთსულოვნად აღნიშნავენ, თუ როდენ მეცნიერულად არის დასაბუთებული ამ წესანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მიერ სესიაზე გაკეთებული მოხსენება. პრინციპულად მნიშვნელოვანი განზოგადებები და დასკვნები, რომლებსაც მოხსენება შეიცავს, ყოველსმომცველად, მარქსისტულ-ლენინურად აანალიზებენ საბჭოეთის ძირითადი კანონის პროექტის საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგებს, აშუქებენ მის მსოფლიო-ისტორიულ მნიშვნელობას, უდიდეს დამრაზმველ, აღმშენებლობითს როლს კომუნიზმის მშენებლობაში. ეს აღნიშნეს თავიანთ გამოსვლებში ბელორუსიის სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ დეპუტატმა **ტ. ი. კისელიოვმა,** სკკპ თთორეთის სოოლო კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა **ფ. ა. ტაბეევმა** და სხვა ორატორებმა.

ყოველთვის, როცა ჩვენ, დეპუტატები, სესიაზე ვიკრიბებით, ჩვენი ამომრჩეველები განაწესს გვაძლევენ ხოლმე, თქვა ივანოვოს 8 მარტის სახელობის საქსოვი ფაბრიკის დირექტორმა დეპუტატმა **ზ. პ. პუხოვამ.** მთავარი ბანაწესი, რომელიც ამჯერად ივანოვოელებმა მომცეს, ის არის, **რომ** მხარი დავუჭირო ახალ კონსტიტუციას — სიკეთისა და სამართლიანობის უმაღლეს კანონს.

ზ. პ. პუხოვამ მხარი დაუჭირა წინადადებას, რომ მეცრეწლოვანი ბავშვების დედების სამუშაო დროის თანდათანობით შემცირების ღონისძიებანი აისახოს სსრ კავშირის კონსტიტუციაში.

სოციალიზმის უპირატესობანი განსაკუთრებით თვალსაჩინოდ ჩანს ამ რესპუბლიკებისა და ოლქების მაგალითზე, რომლებიც ისტორიული პირობების გამო გვიან დაადგნენ სოციალისტურ გარდაქმნათა გზას, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მთლიანად იგრძნეს საბჭოეთის ხალხთა ძმური მეგობრობა, სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის ძალა, თქვა უკრაინის კომპარტიის ლვოვის საოლქო კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა **ვ. ფ. დობრიკმა.** მან დაწვრილებით ილაპარაკა იმაზე, თუ რა წარმატებანი მოიპოვეს ლვოვის ოლქის მშრომელებმა ეკონომიკისა და კულტურის განვითარებაში.

უმნიშვნელოვანეს დოკუმენტში, რომელიც ამ ისტორიულ სესიაზე უნდა მივიღოთ, დამკვიდრებულია ჩვენი სახელმწიფოს ეროვნული პოლიტიკის ლენინური პრინციპები, ხაზგასმით აღნიშნა ყირგიზეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა **ტ. უ. უსუბალიევმა.** მათი თანამიმდევრული განხორციელების საფუძველზე ჩვენს ქვეყანაში მიღწეულია ერებისა და ეროვნებების სრული თანასწორობა. ამის მაგალითია ყირგიზეთი. ორატორმა ილაპარაკა რესპუბლიკის ჰრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, კულტურის განვითარების, საბჭოთა ხელისუფლების წლებში მოხდარი კოლოსალური სოციალური ცვლილებების შესახებ. ცხოვრების ყველა დარგში ახალი წარმატებებით ეგებებიან ყირგიზეთის მშრომელები საყოველთაო-სახალხო დღესასწაულ — დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავს.

ამით დამთავრდა **კავშირის საბჭოს** დღის სხდომა.

ერთოვნებათა საბჭოში

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს ეროვნებათა საბჭოს მეორე სხდომა დილით გაიხსნა პალატების სხდომათა დარბაზში.

დეპუტატები ხანგრძლივი ტაშით შეხვდნენ ამხანაგებს **ა. ნ. კოსიგინს, ა. ი. პელშეს, დ. თ. უსტინოვს, ვ. ვ. კუზნეცოვს, პ. მ. მაშეროვს, ბ. ნ. პონომარიოვს, მ. ვ. ზიმიანინს, ს. ვ. რუხაკოვს.**

სესიაზე ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენება, როგორც ხაზგასმით აღნიშნეს ორატორებმა, უთვალსაჩინოესი პოლიტიკური და იდეურ-თეორიული დოკუმენტია, რომელშიც საფუძვლიანად არის გამოძიებული ჩვენი საზოგადოებრივი და სახელმწიფო წყობილების, ჩვენი ცხოვრების წესის უდიდესი უპირატესობანი. დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავის იუბილეს ზღურბლზე თითოეული საბჭოთა ადამიანი ერთხელ კიდევ რწმუნდება, რომ სულ უფრო მეტი მნიშვნელობა ენიჭება ოქტომბრის რევოლუციის პროგრესული კაცობრიობისათვის.

ბევრმა ორატორმა ილაპარაკა იმაზე, თუ როგორ მიმდინარეობდა კონსტიტუციის პროექტის განხილვა, და საბჭოთა ხელისუფლების 60 წლის მანძილზე მოკავშირე რესპუბლიკების მიღწევთა ფართო პანორამა გადაეშალა თვალწინ დამსწრეთ.

ჩვენი რესპუბლიკის მშრომელებმა, თქვა ლიტვის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა დეპუტატმა **პ. პ. გრიშკევიჩუსმა,** ისევე როგორც ყველა საბჭოთა ადამიანმა, სავსებით მოიწონეს პროექტი, რომლის განხილვაში პრაქტიკულად ლიტვის მთელი მოზრდილი მოსახლეობა მონაწილეობდა. ორატორმა დაახასიათა საბჭოთა ხელისუფლების წლებში რესპუბლიკის მიერ მოპოვებული წარმატებანი და ხაზი გაუსვა, რომ ლიტვის სახალხო მეურნეობის, მეცნიერებისა და კულტურის სწრაფი ზრდა ცხადყოფს, რომ სოციალისტური პარტიის ლენინური ეროვნული პოლიტიკა, **რომლის** წყალობითაც ჰპრმნიულად ეთანრდება ყველა საბჭოთა რესპუბლიკა.

ახალი **კონსტიტუციის** პროექტში, თქვა რუსეთის სფსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილემ, რუსეთის სფსრ სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის თავმჯდომარემ დეპუტატმა **ნ. ა. მასლენიკოვმა,** დიდი ყურადღება ეთმობა ეროვნული ურთიერთობის განვითარებასა და ჩვენი ქვეყნის ეროვნულ-სახელმწიფოებრივ წყობილებას. პროექტში ამ საკითხის გადაწყვეტა უზრუნველყოფს მრავალეროვანი კავშირისა და მისი შემადგენელი თითოეული რესპუბლიკის საერთო ინტერესების ნამდვილ დემოკრატიულ შეხამებას.

რუსეთის ფედერაციამ, რომელიც ასზე მეტ ერსა და ეროვნებას აერთიანებს, ხალხთა ძმურ ოჯახში უდიდეს წარმატებებს მიაღწია. სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა, მაგალითად, რუსეთის ფედერაციაში 40 წლის მანძილზე რამდენჯერმე გაიზარდა. დიდი ცვლილებები მოხდა საწარმოო ძალების განლაგებაში. ახლა ვიმუშავებთ და ვიხარებთ დიდი მასშტაბის ისეთ ხანგრძლივ სოციალურ-ეკონომიკურ პროგრამებს, როგორიც არის, მაგალითად, **ანაშავიწყანადგენი** ზონის სოფლის მეურნეობის გარდაქმნა, ჩრდილოეთ მავნებლური ინომალიის განვითარება, ბამის მშენებლობა, ციმბირისა და შორეული აღმოსავლეთის ენერგიულ სიმდიდრეთა ათვისება.

შემდეგ გამოვიდა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი დეპუტატი **ე. ა. შევარდნაძე.**

(დეპუტატ ე. ა. შევარდნაძის გამოსვლის სრული ტექსტი გამოქვეყნდება).

ბუღი სიკეთეთა ივსება

სურათებზე: ზემოთ — ყინვალის ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობის უფროსი თ. გოორგაძე სესიის მახალებს აცნობს მუშებს; ქვემოთ — ჯავის მეცხოველეობის საბჭოთა მეურნეობის პარტკომის მდივანი ს. ცხოვრებოვი თანასოფლელ

ᲡᲐᲙᲚᲔᲡᲘ

მსოფლიოს ამბები

ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲣᲚᲘ ᲛᲝᲕᲚᲔᲜᲐ

ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲒ Ლ. Ი. ᲑᲠᲔᲟᲜᲔᲕᲘᲡ ᲛᲝᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲐ ᲛᲗᲔᲚᲘ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝᲡ ᲧᲣᲠᲐᲓᲚᲔᲑᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲨᲘᲐ

ᲐᲡᲔᲣᲚ მილიონობით ადამიანის ყურადღება ახლა მიპყრობილი აქვს მოხსენებას, სადაც გაიხსნა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მეშვიდე რიგგარეშე სესია, რომელიც იხილავს მსოფლიოში პირველი სოციალისტური სახელმწიფოს ახალი კონსტიტუციის პროექტს. უდიდეაი ინტერესით მოისმინეს და ნახეს მათ პირდაპირი ხატელევიზიო გადაცემა კრემლის დიდი სასახლიდან, სადაც მოხსენება „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) პროექტისა და მისი საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგების შესახებ“ გააკეთა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ, საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარემ ლ. ი. ბრეჟნევმა.

უდიდესმა საინფორმაციო სააგენტოებმა მთელ მსოფლიოში გაავრცელეს მოხსენების ტექსტი. თავიანთ პირველ კომენტარებში ისინი ხაზს უსვამენ, რომ ახალი კონსტიტუცია საბჭოთა სახელმწიფოს ხამოცი წლის განვითარების კონცენტრირებული შედეგია.

ᲓᲐᲡᲐᲕᲚᲔᲗ გერმანიის დპა სააგენტოს ცნობაში ნათქვამია: „სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუცია ემყარება იმას, რომ საბჭოთა კავშირში ამჟამებულია განვითარებული სოციალისტური საზოგადოება. ეს კანონზომიერი ეტაპია კომუნიზმისაკენ მიმავალ გზაზე“.

იტალიის ანსას სააგენტო აღნიშნავს, რომ, როგორც ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენებიდან სჩანს, სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტი მრავალი წლის შრომის ნაყოფია. ყველაზე მნიშვნელოვანი ახალი მომენტი საბჭოთა სახელმწიფოს ახალი ძირითადი კანონის ტექსტში, სააგენტოს აზრით, არის ღებულება საბჭოთა საზოგადოებაში კომუნისტური პარტიის როლის შესახებ.

იაპონიის კიოდო ცუხინის სააგენტო იუწყება: „თავის მოხსენებაში ლ. ი. ბრეჟნევმა შეაჯამა სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტის საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგები, რომელიც მისი გამოქვეყნების შემდეგ ოთხი თვის განმავლობაში მიმდინარეობდა. ლ. ი. ბრეჟნევმა აღნიშნა, რომ პროექტის განხილვაში მონაწილეობა მიიღო 140 მილიონმა კაცმა და შემოტანილი იყო 400 ათასამდე წინადადება. ამ წინადადებების გულდასმით განხილვის შედეგად სსრ კავშირის საკონსტიტუციო კომისიამ ურჩია შეტანონ ცვლილებები კონსტიტუციის პროექტის 173 მუხლიდან 110 მუხლში და დაამატონ ერთი ახალი მუხლი“.

პარიზის გაზეთმა „ლუმანიტემ“ დღეს გამოაქვეყნა მიმოხილვა, რომელიც ახალი კონსტიტუციის მიღებასა და მისი საყოველთაო-სახალხო განხილვის შედეგებს ეძღვნება. „ამა წლის ივნისიდან, — წერს გაზეთი, — ახალი კონსტიტუციის ყოველი პუნქტი გულდასმით იქნა განხილული, ამასთან მისი საფუძველი არ შეცვლილა“. გაზეთი იუწყება მშრომელთა უამრავი წერილების შესახებ და წერს, რომ ამ წერილებში აისახა საზოგადოების წინაშე მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობის გრძნობები, ზრუნვა ქვეყნის ეკონომიკის შემდგომი განვითარების პრობლემებისათვის.

ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ ᲑᲔᲚᲒᲠᲐᲓᲘᲡ ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲐ

ᲑᲔᲚᲒᲠᲐᲓᲘ, 4 ოქტომბერი. (საკადრისი). აქ კონგრესების სახასლეში — „სავაში“ გაიხსნა ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის თათბირის მონაწილე სახელმწიფოების წარმომადგენელთა შეხვედრა. დღის წესრიგით, რომელიც მომდინარეობს ზაფხულში შეიმუშავეს შეხვედრის მოსამზადებელ კომიტეტზე, გათვალისწინებულია, რომ შეხვედრის მონაწილე 33 ევროპიელი ქვეყნის, ამერიკის ქვეყნებულ შტატებისა და კანადის დელეგაციები ოფიციალურ სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის დედაქალაქში გამართავენ გაღრმავებულ აზრთა გაზიარებას როორც საბოლოო აქტისა და ერთულად ევროპის თათბირზე განსაზღვრული ამოცანების დოკუმენტების შესრულების თაობაზე, ისე ჰელსინკში განხილული საკითხების კონტექსტთან, როგორიცაა ევროპის ქვეყნებს ურთიერთობის შემდგომი გაღრმავება, უშიშროებისა და თანამშრომლობის გაძლიერება, დაძაბულობის შენელების პროცესის განვითარება მომავალში. საბჭოთა დელეგაციას შეხვედრაზე მეთაურობს სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს კოლეგიის წევრი ი. მ. ჯორონცოვი.

ბელგრადის შეხვედრის მთავარი შინაარსი უნდა გახდეს ზრუნვა ევროპის კონტინენტზე მშვიდობისა და უშიშროებისათვის, დაძაბულობის შენელების განმტკიცებისათვის. ბელგრადის ფორუმმა არა მარტო უნდა განაზოგადოს ჰელსინკის გადაწყვეტილებათა განხორციელების დადებითი გამოცდილება, არამედ შეთანხმოს კიდეც ახალი რეკომენდაციები და წინადადებები ევროპაში თანამშრომლობის შემდგომი გაღრმავების საკითხებზე. ასეთ თვალსაზრისს ადგენან სოციალისტური ქვეყნები, აგრეთვე ბევრი სხვა სახელმწიფო.

ᲜᲐᲢᲝᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲒ

ᲡᲢᲐᲛᲑᲣᲚᲘ. 4 ოქტომბერი. (საკადრისი). აქ გაიმართა თურქეთის 40-ზე მეტი დემოკრატიული ორგანიზაციის წარმომადგენელთა მიტინგი, რომელიც მოეწყო ქვეყანაში მიმდინარე „ნატოს წინააღმდეგ მოქმედების კვირეულის ფარგლებში“.

ᲙᲐᲓᲔᲡᲘ

ᲧᲝᲕᲔᲚᲘ ᲔᲡᲠᲘᲓᲔᲑᲐ

ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲐ ᲣᲪᲜᲝᲑᲐᲨᲘ

● ᲣᲪᲜᲝᲑᲐ. აქ გაიმართა შეხვედრა სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციათა მეთაურებისა საბჭოთა კავშირ-ამერიკის მოლაპარაკებაზე სტრატეგიული შეტევითი იარაღების შეზღუდვის შესახებ.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲒᲔᲛᲘ „ᲤᲔᲚᲘᲥᲡ ᲫᲔᲠᲟᲘᲜᲡᲙᲘ“

● ᲕᲐᲠᲨᲐᲕᲐ. შჩეცინის გემბანზე წყალში ჩაუშვეს ტვირთასაზიდი გემი „ფელიქს ძერჟინსკი“.

გემი ააშენეს რეკორდულ ვადებში შჩეცინელ მეხომალდეთა დიდებულებათა ფარგლებში, ამლებიც იკისრეს ფ. ე. ძერჟინსკის დაბადების მე-100 წლისთავისა და დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მეოცე წლისთავის აღსანიშნავად.

ᲔᲗᲘᲝᲠᲘᲐᲨᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ

● ᲙᲐᲒᲣᲚᲘ. მიღებულია გადაწყვეტილება ავღანეთის ისტორიაში პირველი მოსახლეობის ოფიციალურ აღწერის ჩატარების შესახებ. იგი გაიმართება ავალი წლის აგვისტოში.

□

ᲠᲐᲡᲘᲡᲢᲗᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲓᲐᲜᲐᲨᲐᲣᲚᲘ

● ᲙᲐᲣᲩᲣ. (საკადრისი). ხამხრეთ ოკეანის რასისტულმა ხელისუფლებამ ახალი დანაშაული ჩაიდინა. ქალაქ კეიფსტაუნში (ამავე პროვინციაში) მოკლეს ბერძენი ავრიკელი, ნუთი ავრიკელი დაჭრილია. ეს ფაქტი პოლიციის სპეციალური ძალების მიერ ავრიკელთა მშვიდობიანი დემონსტრაციის დაშლის დროს, რომლებიც ითხოვდნენ ბოლო მოეღოს აპარტეიდის სამარცხვინო პოლიტიკას.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲚᲔᲒᲔᲝᲠᲣᲡᲘᲐᲨᲘ

ᲒᲣᲚᲘᲗᲐᲓᲘ ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲔᲑᲘ

ᲛᲘᲜᲡᲙᲘ. (ᲑᲔᲚᲢᲐ). ბელორუსიაში დამთავრდა საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისადმი მიძღვნილი დღეები. პრესა, რესპუბლიკის ტელევიზია და რადიო, ლექტორები, პოლიტინფორმატორები და აგიტატორები მთელი კვირა მოუთხრობდნენ ხალხს საქართველოს სახელოვან რევოლუციურ წარსულზე, მისი მშრომელების მიღწევებზე სსრ კავშირის ხალხთა ძმურ ოჯახში საბჭოთა ხელისუფლების წლებში. ოლქებში, ქალაქებსა და რაიონებში, შრომითს კოლექტივებში ამ მოვლენას მიეძღვნა რევოლუციური და შრომითი დიდების საღამოები, ლიტერატურულ-მუსიკალური კონცერტები, თეატრული სპექტაკლები.

გმირი ქალაქის მინსკის ცენტრალურ მოედანზე გაიმართა მეგობრობის ხალხმრავალი მიტინგი, რომლითაც დაიწყო საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის დღეები. მინსკის საწარმოო გაერთიანება „ინტეგრალის“ ავიაშემკეთებელი ქარხნის, ხორცისა და რძის მრეწველობის ექსპერიმენტულ-საკონსტრუქტორო ბიურომ, მინსკის ავიაასაწარმოს მუშებმა, ინჟინერ-ტექნიკური მუშაკები და მოსამსახურეები ძმურად, გულთბილად ხვდებოდნენ დელეგაციის წევრებს — თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კოთედრის გამგეს, ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატს, დოცენტ ი. ვ. ბაქრაძეს, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრ-კორესპონდენტ, ფილოსოფიის მეცნიერებათა დოქტორ, პროფესორ ალექსანდრ ალექსანდრეს ძე ზინოვიევს, ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორ, პროფესორ ალექსანდრ ალექსეევიჩ ბოროვოიოს, ეკონომიკურ მეცნიერებათა კანდიდატ, ასოცირებულ